

**Қазақстан Республикасының Үкіметі мен
Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы
инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісім**

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі (бұдан әрі «Тараптар» деп аталады)

Тараптар арасындағы инвестициялық ағындардың жедел өсімін мойындай отырып;

мұндай инвестицияларды ынталандыру, көтермелеу және қорғау инвесторлардың іскерлік бастамасын ынталандыруға және Тараптардың экономикалық өркендеуін арттыруға ықпал ететінін мойындай отырып;

инвестицияларды одан әрі ынталандыруға және Тараптардың арасындағы экономикалық ынтымақтастықты жандандыруға ниет білдіре отырып; және

ашық, тұрақты және болжамды инвестициялық орта қалыптастыруға ниет білдіре отырып;

төмендегілер туралы уағдаласты:

**А бөлімі
Жалпы ережелер**

**1-бап
Анықтамалар**

Осы Келісімнің мақсаттары үшін:

«Орталық» ИДРХО Конвенциясы негізінде құрылған Инвестициялық дауларды шешу жөніндегі халықаралық орталықты («ИДРХО») білдіреді;

«кәсіпорын» корпорацияны, трастты, серіктестікті, дара кәсіпорынды, бірлескен кәсіпорынды, қауымдастықты немесе соған ұқсас ұйымды қоса алғанда, Тараптың қолданыстағы заңнамасына сәйкес құрылған немесе ұйымдастырылған, жеке немесе мемлекеттік меншіктегі немесе бақылаудағы кез келген заңды тұлғаны; және кәсіпорынның филиалын білдіреді;

«қолданыстағы» осы Келісім күшіне енген күні қолданылатын Келісімді білдіреді;

«еркін пайдаланылатын валюта» Халықаралық валюта қоры Келісімінің баптарына сәйкес айқындағандай, «еркін пайдаланылатын валютаны» білдіреді;

«ГАТС» ДСҰ Келісіміне 1В қосымшада қамтылған көрсетілетін қызметтер саудасы жөніндегі бас келісімді білдіреді;

«ИДРХО қосымша тетігінің қағидалары» Инвестициялық дауларды шешу жөніндегі халықаралық орталық Хатшылығының талқылауларды әкімшілендірудің қосымша тетігін реттейтін қағидаларды білдіреді;

«ИДРХО Конвенциясы» 1965 жылғы 18 наурызда Вашингтонда жасалған мемлекеттер мен басқа мемлекеттердің азаматтары арасындағы инвестициялық дауларды реттеу туралы конвенцияны білдіреді;

Тарапқа қатысты «қамтылған инвестициялар» екінші Тараптың инвесторының аумағында осы Келісім күшіне енген күні бар инвестицияларды немесе осы Тарап өзінің заңнамасына сәйкес жол берген және капиталды немесе басқа активтерді салу, пайданы немесе түсімді күту және тәуекелді қабылдау сияқты сипаттамалары бар екінші Тарап инвесторының инвестицияларын білдіреді;

«инвестициялар» инвесторға тікелей немесе жанама түрде тиесілі немесе оның бақылауындағы барлық активтерді білдіреді және:

- a) кәсіпорынды;
- b) акцияларды, пайларды және кәсіпорынның капиталына қатысудың басқа да нысандарын;
- c) облигацияларды, борыштық міндеттемелерді, басқа да борыштық құралдарды және қарыздарды (Тарап шығарған қарыздарды немесе борыштық бағалы қағаздарды қоса алғанда);
- d) фьючерстерді, опциондарды және басқа туынды құралдарды;
- e) «толық бітіріп берілетін» құрылысты, құрылысты, басқаруды, өндірісті, концессияны, кірістерді бөлуді және басқа да осыған ұқсас келісімшарттарды;
- f) зияткерлік меншік құқықтарын;
- g) Тараптардың заңнамасына сәйкес берілетін лицензияларды, рұқсаттарды, рұқсаттамаларды және ұқсас құқықтарды; және
- h) басқа материалдық немесе материалдық емес, жылжымалы немесе жылжымайтын мүлікті немесе басқа да мүліктік құқықтарды қамтиды;

«Тараптың инвесторы»:

инвестицияларды жүзеге асыратын немесе оларды жасаған немесе екінші Тараптың аумағында инвестицияларды¹ жүзеге асыру бойынша нақты іс-әрекеттер атқарған

¹ Неғұрлым айқын болу үшін нақты әрекеттер немесе инвестицияларды жүзеге асыру жөніндегі әрекеттер бизнесті құру үшін ресурстарды немесе капиталды бағыттау сияқты әрекеттерді қамтиды.

а) осы Тарап мемлекетінің ұлттық заңнамасына сәйкес оның азаматы болып табылатын жеке тұлғаны; немесе

б) осы Тарап мемлекетінің кәсіпорнын білдіреді;

«шара» кез келген заңды, нормативтік актіні, рәсімді, талапты немесе практиканы қамтиды;

«ұлттық заңнама» Тараптар мемлекеттерінің заңдарын, қаулыларын, қағидаларын, рәсімдерін білдіреді;

«қорғалған ақпарат» құпия іскерлік ақпаратты немесе құпия болып табылатын немесе ашудан өзге де түрде қорғалған ақпаратты білдіреді.

«Бас хатшы» ИДРХО Бас хатшысын білдіреді;

«аумақ»:

а) Қазақстан Республикасына қатысты – Қазақстан Республикасы егемендігін жүзеге асыратын және өзінің ұлттық заңнамасына және халықаралық құқыққа сәйкес юрисдикциясын қолданатын жерді, суды, жер қойнауын және әуе кеңістігін қоса алғанда, Қазақстан Республикасының құрлық, теңіз және әуе шекарасы шегіндегі аумағын; және

б) Қытай Халық Республикасына қатысты – құрлықтық аумағын, аумақтық әуе кеңістігін, ішкі сулар мен аумақтық теңізді, сондай-ақ олардың түбі мен жер қойнауын қоса алғанда, Қытайдың бүкіл кедендік аумағы және оның шектерінде ол халықаралық құқыққа және өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес егемен құқықтарды және/немесе юрисдикцияны жүзеге асыра алатын оның аумақтық теңізінен тыс кез келген аумақты білдіреді;

«ТРИПС келісімі» ДСҰ Келісіміне 1С-қосымшада қамтылған Зияткерлік меншік құқықтарының сауда аспектілері жөніндегі келісімді білдіреді;

«ЮНСИТРАЛ-дың Төрелік регламенті» Біріккен Ұлттар Ұйымының Халықаралық сауда құқығы жөніндегі комиссиясының төрелік регламентін білдіреді;

«ДСҰ Келісімі» 1994 жылғы 15 сәуірдегі Дүниежүзілік сауда ұйымын құру туралы Марракеш келісімін білдіреді.

2-бап

Қолдану және қамту аясы

1. Осы Келісім:

а) басқа Тараптың инвесторларына; және

б) қамтылған инвестицияларға қатысты Тарап қабылдаған немесе сақтайтын шараларға қатысты қолданылады.

2. Осы Келісімнің ережелері осы Келісім күшіне енгенге дейін немесе одан кейін болғанына қарамастан Тарап мемлекетінің инвесторлары екінші Тарап мемлекетінің аумағында жүзеге асырған барлық инвестицияларға қолданылады, бірақ болған оқиғалардан туындайтын талаптарға немесе осы Келісім күшіне енгенге дейін туындаған талаптарға қолданылмайды. Неғұрлым түсінікті болу үшін, осы Келісім күшіне енгенге дейін туындаған немесе шешілген дауларға осы Келісім қолданылмайды.

3. Осы Келісімнің ережелері:

а) Үкіметтің қолдауымен алынатын қарыздарды, кепілдіктерді немесе сақтандыруды қоса алғанда, Тараптар берген субсидияларға немесе гранттарға немесе Тарап пен екінші Тараптың инвесторы арасындағы жазбаша инвестициялық келісімдер арқылы берілетін осындай субсидияларды немесе гранттарды қоспағанда, осындай субсидиялардың немесе гранттардың Тараптар мемлекеттерінің инвесторларына немесе олардың инвестицияларына ғана берілетініне қарамастан, осындай субсидияларды немесе гранттарды алуға немесе үздіксіз алуға байланысты кез келген шарттарға;

б) осы Келісімнің 22-бабында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, кез келген Тараптың аумағындағы салық салу мәселелеріне қолданылмайды. Осы Келісімде ештеңе де 2001 жылғы 12 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасында кіріске салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық төлеуден жалтаруға жол бермеу туралы келісімге («ҚССБК») сәйкес кез келген Тараптың құқықтары мен міндеттемелерін қозғамайды, оған уақыт өте келе өзгерістер енгізілуі мүмкін. Осы Келісім мен ҚССБК арасындағы кез келген сәйкессіздік жағдайында соңғысы сәйкессіздік бөлігінде басым күшке ие болады; және

с) мемлекеттік сатып алуларға қолданылмайды. Неғұрлым айқын болу үшін бұл тармақ осы Келісімді осындай сатып алу нәтижесінде салынған инвестицияларға әсер ететін шараларға қолдануға кедергі келтірмейді.

3-бап

Ұлттық режим

1. Әрбір Тарап екінші Тараптың инвесторларына өзінің аумағында инвестицияларды басқаруға, жүргізуге, пайдалануға және сатуға немесе өзге де билік етуге қатысты өз инвесторларына ұқсас мән-жайлар кезінде ұсынатын режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынады.

2. Әрбір Тарап қамтылған инвестицияларға инвестицияларды басқаруға, жүргізуге, пайдалануға және сатуға немесе өзге де билік етуге қатысты өзінің аумағындағы өз инвесторларының инвестицияларына ұқсас мән-жайлар кезінде ұсынатын режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынады.

3. Неғұрлым айқын болу үшін осы баптың «ұқсас мән-жайларға» сілтемесі инвестиция мән-жайларының жиынтығын әрбір нақты жағдайда:

- а) инвестор бар секторды;
- б) тиісті шараның мақсатын;
- с) заңды қоғамдық әл-ауқат немесе жария тәртіп мақсаттары негізінде инвесторлар немесе инвестициялар арасында тиісті режимде айырмашылық жүргізілетінін немесе жүргізілмейтінін;
- д) қарастырылып отырған шараға қатысты инвестицияға немесе инвесторға тікелей қатысты басқа да факторларды қоса алғанда, жан-жақты зерттеуді талап етеді.

4. Осы бап:

- а) Тарап аумағында сақталатын кез келген қолданыстағы тиісті емес шараларға; немесе
- б) осы тармақтың (а) тармақшасында көрсетілген кез келген сәйкес емес шараны жалғастыруға немесе өзгертуге қолданылмайды.

4-бап

Барынша қолайлылық режимі

1. Әрбір Тарап екінші Тараптың инвесторларына ұқсас мән-жайлар кезінде Тарап болып табылмайтын кез келген елдің инвесторларына өзінің аумағындағы инвестицияларды басқаруға, жүргізуге, пайдалануға және сатуға немесе өзге де билік етуге қатысты ұсынатын режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынады.

2. Әрбір Тарап қамтылған инвестицияларға ұқсас мән-жайлар кезінде Тарап болып табылмайтын кез келген елдің инвесторларына өзінің аумағындағы инвестицияларды басқаруға, жүргізуге, пайдалануға және сатуға немесе өзге де билік етуге қатысты ұсынатын режимнен қолайлылығы кем емес режим ұсынады.

3. Осы баптың ережелері Тарапты екінші Тараптың инвесторларына және екінші Тарап инвесторларының инвестицияларына:

- а) кез келген қазіргі немесе болашақ кеден одағынан, еркін сауда аймағынан, еркін сауда туралы уағдаластықтан, тарапы Тараптардың кез келгені болып табылатын ортақ нарықтан;

б) осы Келісім күшіне енген күнге дейін қолданыста болған немесе қол қойылған инвестицияларға қатысты кез келген екіжақты немесе көпжақты келісімдерден; және

с) қосарланған салық салуды болдырмау туралы келісімдерден немесе салық салу мәселелері жөніндегі өзге де халықаралық келісімдерден туындайтын кез келген режимнің, преференциялардың немесе артықшылықтардың басымдығын қолдануды міндеттейтін ережелер ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

4. Неғұрлым айқын болу үшін осы баптың «ұқсас мән-жайларға» сілтемесі инвестиция мән-жайларының жиынтығын әрбір нақты жағдайда:

а) инвестор бар секторды;

б) тиісті шараның мақсатын;

с) заңды қоғамдық әл-ауқат немесе жария тәртіп мақсаттары негізінде инвесторлар немесе инвестициялар арасында тиісті режимде айырмашылық жүргізілетінін немесе жүргізілмейтінін; және

д) қарастырылып отырған шараға қатысты инвестицияға немесе инвесторға тікелей қатысты басқа да факторларды қоса алғанда, жан-жақты зерттеуді талап етеді.

5. Неғұрлым айқын болу үшін осы бапта айтылатын режим осы Келісімнің В бөліміне енгізілгендерге және халықаралық инвестициялық немесе сауда келісімдерінде көзделгендерге ұқсас дауларды реттеу тетіктерін немесе рәсімдерін қамтымайды.

5-бап

Әділ және тең құқықты қатынас

1. Әрбір Тарап қамтылған инвестицияларға әділ және тең құқықты режимді, сондай-ақ толық қорғау мен қауіпсіздікті ұсынады.

2. Тарап, егер қабылданған шара:

а) қылмыстық, азаматтық немесе әкімшілік процестегі сот төрелігінен бас тартуды;

б) тиісті құқық рәсімін елеулі түрде бұзуды; немесе

с) ашық жөнсіздікті білдірсе, осы баптың 1-тармағында аталған әділ және теңқұқықты режим міндеттемесін бұзады.

Неғұрлым айқын болу үшін, инвестордың заңды үміттеріне жауап бере алмайтын шараларды Тараптың қабылдауы немесе қабылдамауы фактісінің өзі, егер тіпті нәтиже қамтылған инвестициялардың жоғалуы немесе мөлшерінің азаюы болса да, осы бапты бұзу болып табылмайды.

3. Осы Келісімнің немесе жекелеген халықаралық келісімнің басқа да ережелерін бұзу фактісінің анықталуы осы бапты бұзу фактісін білдірмейді.

6-бап

Қарулы қақтығыс немесе азаматтық тәртіпсіздіктер жағдайындағы қатынас

1. Әрбір Тарап екінші Тараптың инвесторларына және қамтылған инвестицияларға қарулы қақтығыс немесе азаматтық тәртіпсіздіктер нәтижесінде өз аумағындағы инвестициялар шеккен шығындарға қатысты қабылдайтын немесе қолдайтын шараларға қатысты кемсітпеушілік режимін ұсынады.

2. Осы баптың 1-тармағына қарамастан, егер бір Тараптың инвесторы: осы баптың 1-тармағында көрсетілген жағдайларда:

а) өзінің қамтылған инвестицияларын немесе оның бір бөлігін екінші Тараптың күштерімен немесе билігімен реквизициялау; немесе

б) оның қамтылған инвестицияларын немесе олардың бір бөлігін жағдайдың қажеттілігі талап етпеген екінші Тараптың күштерімен немесе билігімен жою нәтижесінде екінші Тараптың аумағында шығынға ұшыраса,

соңғы Тарап инвесторға осындай шығындар үшін мән-жайларға байланысты өтем, өтемақы немесе екеуін де ұсынуға тиіс. Кез келген өтемақы осы Келісімнің 7-бабының 2 – 4-тармақтарына сәйкес келуге тиіс, *mutatis mutandis*.

7-бап

Экспроприация және өтемақы

1. Тараптардың бір де біреуі:

а) қоғамдық мақсаттар үшін;

б) кемсітпеушілік түріндегі;

с) осы бапқа сәйкес өтемақы төлеу кезіндегі; және

д) тиісті құқықтық рәсімге сәйкес шараларды қоспағанда, қамтылған инвестицияларды экспроприациялауға немесе мемлекет иелігіне алуға («экспроприация») баламалы шаралар арқылы тікелей немесе жанама түрде экспроприацияламайды немесе мемлекет иелігіне ала алмайды.

2. Осы баптың 1-тармағының (с) тармақшасында аталған өтемақы:

а) кідіріссіз төленуге;

б) экспроприация тікелей орын алғанға дейін («экспроприациялау күні») экспроприацияланған инвестициялардың әділ нарықтық құнына баламалы болуға;

с) болжанатын экспроприация туралы бұған дейін белгілі болғандығына байланысты болған құнның қандай да бір өзгерістерін көрсетпеуге; және

д) толығымен іске асырылатын және еркін берілетін болуға тиіс.

3. Егер әділ нарықтық құн еркін пайдаланылатын валютада көрсетілсе, осы баптың 1-тармағының (с) тармақшасында аталған өтемақы экспроприациялау күнінен бастап төлем күніне дейін есепке жазылған осы валюта үшін коммерциялық негізделген пайыздық мөлшерлеме бойынша пайыздарды қосқанда экспроприация күніндегі әділ нарықтық құннан кем болмауға тиіс.

4. Егер әділ нарықтық құн еркін пайдаланылатын болып табылмайтын валютада көрсетілсе, осы баптың 1-тармағының (с) тармақшасында аталған, төлем күнінде қолданыста болған нарықтық айырбастау бағамы бойынша төлем валютасына айырбасталған өтемақы:

а) осы күні қолданыста болған нарықтық айырбастау бағамы бойынша еркін пайдаланылатын валютаға айырбасталған, экспроприациялау күніндегі әділ нарықтық құннан, қосу

б) экспроприациялау күнінен бастап төлем күніне дейін есепке жазылған осы еркін пайдаланылатын валюта үшін коммерциялық негізделген пайыздық мөлшерлеме пайызынан кем болмауға тиіс.

5. Осы бап ТРИПС келісіміне сәйкес зияткерлік меншік құқықтарына қатысты берілген мәжбүрлеу лицензияларын беруге, сондай-ақ мұндай беру, кері қайтарып алу, шектеу немесе құру ТРИПС келісіміне сәйкес келетін дәрежеде зияткерлік меншік құқықтарын кері қайтарып алуға, шектеуге немесе құруға қолданылмайды.

8-бап

Төлемдер және аударымдар

1. Осы Келісімнің 9-бабында көзделген жағдайларды қоспағанда, аумағында екінші Тарап инвесторларының инвестициялары салынған әрбір Тарап өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес барлық салық міндеттемелерін орындағаннан кейін екінші Тараптың инвесторларына өз аумағына және/немесе одан тыс жерлерге инвестициялармен байланысты кез келген аударымдар мен төлемдерге рұқсат береді. Мұндай төлемдер мен аударымдар, оның ішінде:

- a) капиталға салымды;
- b) кірістерді;
- c) инвестицияларды ішінара немесе толық сатудан түскен кірістерді, инвестицияларды ішінара немесе толық жоюдан түскен кірістерді;
- d) қарыз туралы келісімдерді қоса алғанда, шарттарға сәйкес төлемдерді;
- e) шетелде жалданған және инвесторлардың инвестициялары салынған Тараптың аумағында жұмыс істейтін персоналдың жалақысы мен басқа да сыйақыларын; және
- f) осы Келісімнің 7-бабына және В бөліміне сәйкес төлемдерді қамтиды.

2. Осы баптың 1-тармағында аталған аударымдар мен төлемдер аударым немесе төлем күніне қолданыста болған нарықтық валюта бағамы бойынша еркін пайдаланылатын валютамен негізсіз кідіріссіз және шектеулерсіз жүзеге асырылады.

3. Тарап осы баптың 1 және 2-тармақтарының ережелеріне нұқсан келтірмей төлемді немесе аударымды өзіннің ұлттық заңнамасын әділ, кемсітушіліксіз және адал қолдану жолымен мыналарға:

- a) банкроттыққа, төлем қабілетсіздігіне немесе кредиторлардың құқықтарын қорғауға;
- b) еңбек міндеттемелерін сақтауға;
- c) эмиссияларға, бағалы қағаздармен немесе деривативалармен (туынды қаржы құралдарымен) жасалатын операцияларға немесе мәмілелерге;
- d) құқық қорғау органдарына немесе қаржылық реттеу органдарына жәрдемдесуге;
- e) қылмыстық істерге;
- f) салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы заңнаманы сақтауға;
- g) сот, әкімшілік немесе төрелік процестердің нұсқамаларына немесе шешімдеріне сәйкестікті қамтамасыз етуге;
- h) әлеуметтік және зейнетақымен қамсыздандыру жөніндегі міндеттемелерді сақтауға; және
- i) қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруының таралуын қаржыландыруға қарсы іс-қимылға қатысты кідіртуі немесе шектеуі мүмкін.

4. Осы Келісімнің 9-бабында аталған жағдайларды қоспағанда немесе Халықаралық валюта қорының өтініші бойынша Тарап қандай да бір операцияларға қатысты осы Келісімге сәйкес өзінің нақты міндеттемелерімен үйлеспейтін капиталмен жасалатын осындай операцияларға шектеулер қоймаған жағдайда, Халықаралық валюта қоры туралы келісімнің баптарымен үйлесетін валюталық операцияларды пайдалануды қоса алғанда, осы Келісімде ештеңе де Халықаралық валюта қоры туралы келісімнің баптарына сәйкес Халықаралық валюта қорының мүшесі болып табылатын Тараптың құқықтары мен міндеттемелерін қозғамауға тиіс.

9-бап

Төлем теңгерімін қорғауға арналған шектеулер

1. Төлем балансына байланысты елеулі қиындықтар, сыртқы қаржылық қиындықтар немесе олардың туындау қаупі жағдайында, осы Келісімде ештеңе де Тарапқа капитал қозғалысына байланысты төлемдерге немесе аударымдарға қатысты шектеу шараларын қабылдауға немесе қолдауға кедергі келтіретін ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес қабылданған немесе қолдау көрсетілетін кез келген шаралар:

- a) Халықаралық валюта қоры келісімінің баптарына сәйкес келуге;
- b) екінші Тарап инвесторларының коммерциялық, экономикалық және қаржылық мүдделеріне артық зиян келтіруді болдырмауға;
- c) осы баптың 1-тармағында баяндалған мән-жайлар кезінде қажеттілік шегінен шықпауға;
- d) осы баптың 1-тармағында көрсетілген жағдайдың жақсаруына қарай уақытша болуға және біртіндеп жойылуға; және
- e) кемсітпеушілік негізінде қолданылуға тиіс.

3. Осы баптың 1-тармағына сәйкес белгіленген немесе сақталған кез келген шектеулер немесе олардағы кез келген өзгерістер туралы екінші Тарапқа хабарлануға тиіс.

4. Осы баптың 1-тармағына сәйкес кез келген шектеулерді белгілеген Тарап өзі белгілеген шектеулерді қарау үшін екінші Тараппен консультациялар жүргізуге тиіс.

5. Осындай шектеулердің қолданылу аясын айқындау кезінде Тараптар өздерінің экономикалық бағдарламалары немесе даму бағдарламалары үшін неғұрлым маңызды болып табылатын экономика секторларына артықшылық бере алады. Алайда мұндай шектеулер экономиканың белгілі бір секторын қорғау мақсатында белгіленбейді және сақталмайды.

10-бап

Өнімділікке қойылатын талаптар

Тараптар ДСҰ-ның сауда инвестициялық шаралары туралы келісімі (ТРИМС) бойынша өз міндеттемелерін, сондай-ақ өздерінің ДСҰ-ға қосылу туралы хаттамаларына сәйкес баяндалған өз құқықтары мен міндеттерін растайды.

11-бап

Персоналға рұқсат беру

Тараптар ГАТС бойынша өз міндеттемелері шеңберіндегі корпоративішілік аударымдар мен іскер келушілерге қатысты өз міндеттемелерін тағы да растайды.

12-бап

Инвестицияларға қатысты заңдар мен нормативтік актілерді жариялау

1. Әрбір Тарап өз заңдарының, нормативтік актілерінің және жалпы қолдану қағидаларының уақтылы жариялануын не жария қолжетімділігін кез келген тәсілдермен қамтамасыз етеді.

2. Әрбір Тарап өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес заңдардың және жалпы қолданылатын нормативтік актілердің жобаларын алдын ала жариялайды.

3. Осы Келісімде қамтылған заңдар мен жалпы қолданылатын нормативтік актілерге қатысты әрбір Тарап заңдар мен нормативтік актілерді, мүмкіндігінше, ресми веб-сайттарда немесе жалпыұлттық басылымдарда жариялауға тиіс.

4. Бір Тарап екінші Тарапқа инвестицияларға қатысты оның заңдарының, нормативтік актілерінің және жалпы қолданылатын қағидаларының көшірмесін беру туралы сұрау салумен жүгінуге құқылы. Сұратылған құжаттарды түсіндіру мақсатында Тараптар консультациялар жүргізуі мүмкін.

13-бап Ашықтық

1. Тараптар осы бапта және осы Келісімнің 12-бабында баяндалған ашықтық практикасын жақсарту жолдары туралы кезең-кезеңімен консультацияларды жүргізуге келіседі.

2. Мүмкіндігінше, әрбір Тарап осы Келісімнің 12-бабының 1-тармағында аталған, ол қабылдауды ұсынатын кез келген шараны алдын ала жариялауға тиіс.

3. Ақпарат ұсыну

а) Екінші Тараптың сұрау салуы бойынша Тарап осы Келісімнің 20-бабының талаптарына сәйкес, сұрау салушы Тараптың пікірінше, осы Келісім қолданылатын кәсіпорының жұмысына елеулі әсер етуі мүмкін немесе өзге түрде оның мүдделеріне елеулі әсер ететін кез келген нақты немесе ұсынылатын шараға қатысты ақпаратты дереу ұсынуға және сұрақтарға жауап беруге тиіс.

б) Осы тармаққа сәйкес кез келген сұрау салу немесе ақпарат екінші Тарапқа тиісті байланыс тұлғалары арқылы ұсынылуы тиіс.

с) Осы тармаққа сәйкес ұсынылатын кез келген ақпарат мұндай шараның осы Келісімге сәйкес келетін-келмейтіндігіне залал келтірмейді.

4. Әкімшілік іс жүргізу

Осы Келісімнің 12-бабында аталған барлық шараларды жүйелі, бейтарап және ақылға қонымды түрде қолдану мақсатында әрбір Тарап осындай шараларды екінші Тараптың нақты қамтылған инвестицияларына немесе инвесторларына қолданатын өзінің әкімшілік рәсімдері барысында ерекше жағдайларда:

а) мүмкіндігіне қарай, екінші Тараптың сот талқылауында тікелей қозғалатын қамтылған инвестициялары немесе инвесторлары талқылау сипатының сипаттамасын, сот талқылауына бастамашылық оның негізінде жасалатын заңды органның өтінішін және кез келген даулы мәселелердің жалпы сипаттамасын қоса алғанда, талқылау қозғалған кездегі ішкі рәсімдерге сәйкес алдын ала хабарлама алады;

б) мұндай тұлғаларға уақыт, талқылау сипаты және қоғамдық мүдделер мүмкіндік беретін кез келген түпкілікті әкімшілік әрекетке дейін өз ұстанымын қолдау үшін фактілер мен дәлелдерді ұсынуға ақылға қонымды мүмкіндік беріледі; және

с) оның рәсімдері ішкі заңнамаға сәйкес келеді.

5. Қарау және апелляция

а) Әрбір Тарап осы Келісімде қамтылатын мәселелерге қатысты түпкілікті әкімшілік әрекеттерді жедел қарау және негізделген жағдайларда оларды түзету мақсатында сот, квазисот немесе әкімшілік трибуналдардың немесе рәсімдердің жұмысын қалыптастырады немесе қолдайды. Мұндай соттар бейтарап және әкімшілік мәжбүрлеу жүктелген ведомстводан немесе органнан тәуелсіз болуға тиіс және істің нәтижесіне қандай да бір елеулі мүдделілігі болмауға тиіс.

б) Әрбір Тарап кез келген осындай трибуналдарда немесе рәсімдерде талқылау тараптарына:

(i) өздерінің тиісті ұстанымдарын қолдауға немесе қорғауға ақылға қонымды мүмкіндікке; және

(ii) дәлелдемелер мен материалдарға немесе егер ішкі заңнамада талап етілсе, әкімшілік орган жасаған хаттамаға негізделген шешім шығаруға құқық беруді қамтамасыз етеді.

с) Әрбір Тарап өзінің ішкі заңнамасында көзделгендей шағымданған немесе одан әрі қаралған жағдайда мұндай шешімдерді қаралатын әкімшілік әрекетке қатысты ведомстволар немесе билік органдары орындайтынын қамтамасыз етеді.

14-бап

Ерекше формальдылықтар және ақпаратқа қойылатын талаптар

1. Осы Келісімнің 3-бабында ештеңе де ерекше формальдылықтардың осы Келісімге сәйкес Тарап екінші Тараптың инвесторларына және қамтылған инвестицияларға ұсынатын қорғауға елеулі залал келтірмеуі шартымен, инвесторлардың Тараптың резиденттері болуы немесе қамтылған инвестициялар заңдарға немесе Тараптың нормативтік актілеріне сәйкес заңды түрде ресімделуге тиіс талабы сияқты қамтылған инвестицияларға байланысты осындай формальдылықтарды талап ететін шара қабылдау немесе сақтау Тарапқа кедергі келтіретін ретінде түсіндірілмейді.

2. Осы Келісімнің 3 және 4-баптарына қарамастан, Тарап екінші Тараптың инвесторынан немесе оның қамтылған инвестицияларынан тек ақпараттық немесе статистикалық мақсаттар үшін осы инвестициялар туралы ақпарат ұсынуды талап етуі мүмкін. Тарап кез келген құпия іскерлік ақпаратты инвестордың бәсекелестік жағдайына немесе қамтылған инвестицияларға залал келтіруі мүмкін кез келген ашылуынан қорғайды. Осы тармақта ештеңе де Тарапқа өзінің заңнамасының әділ және адал қолданылуына байланысты ақпаратты өзге түрде алуға немесе ашуға кедергі келтіретін ретінде түсіндірілмейді.

15-бап

Басқа да халықаралық келісімдер мен міндеттемелер

1. Егер екі Тараптың мемлекеттері қатысушылар болып табылатын халықаралық шартта осы Келісімде қамтылатын мәселелерге қатысты неғұрлым қолайлы режим көзделген жағдайда, олардың тұлғалары мен инвестициялары үшін осындай неғұрлым қолайлы режим қолданылады.

2. Егер Тараптардың бірінің заңнамасында осы Келісімде қамтылатын мәселелерге қатысты неғұрлым қолайлы режим көзделген жағдайда, екінші Тараптың тұлғалары мен екінші Тарап тұлғаларының инвестициялары үшін осындай неғұрлым қолайлы режим қолданылады.

16-бап

Суброгация

Егер Тарап (немесе Тарап тағайындаған кез келген жарғылық орган, үкіметтік мекеме немесе институт немесе корпорация) Тараптың инвесторына кепілдеме, сақтандыру шарты немесе ол қамтылған инвестицияға қатысты жасасқан өтемнің басқа да нысаны бойынша төлем жасаса, аумағында қамтылған инвестиция жасалған екінші Тарап суброгацияны немесе осы Келісімнің В бөліміне сәйкес кез келген құқықтарды қоса алғанда, суброгацияны қоспағанда, қамтылған инвестицияға қатысты осы Келісім бойынша инвесторлар иеленуі мүмкін кез келген құқықтарды мойындайды және бұл ретте инвесторға суброгация шегінде мұндай құқықтарды жүзеге асыруға тыйым салынатын болады.

17-бап**Артықшылықтардан бас тарту**

1. Егер Тарап болып табылмайтын ел немесе Тарап болып табылмайтын елдің тұлғалары осы кәсіпорынға иелік етсе немесе оны бақылайтын болса, Тарап осы Келісімнің артықшылықтарын екінші Тараптың кәсіпорны болып табылатын осындай екінші Тараптың инвесторына және осы инвестордың инвестицияларына беруден бас тартуы мүмкін және бас тартушы Тарап:

а) Тарап болып табылмайтын елмен дипломатиялық қатынастарды қолдамайды; немесе

б) егер осы Келісімнің артықшылықтары кәсіпорынға немесе оның инвестицияларына берілген болса, кәсіпорынмен жасалған мәмілелерге тыйым салатын немесе бұзылатын немесе айналып өтетін Тарап болып табылмайтын елге немесе Тарап болып табылмайтын елдің тұлғасына қатысты шаралар қабылдайды немесе сақтайды.

2. Егер кәсіпорын екінші Тараптың аумағында елеулі шаруашылық қызметін жүргізбесе және Тарап болып табылмайтын ел немесе Тарап болып табылмайтын елдің тұлғалары немесе бас тартушы Тарап кәсіпорынға иелік етсе немесе оны бақылайтын болса, Тарап екінші Тараптың кәсіпорны болып табылатын осындай екінші Тараптың инвесторына және осы инвестордың инвестицияларына осы Келісімнің артықшылықтарын беруден бас тартуы мүмкін.

18-бап**Негізгі қауіпсіздік**

1. Осы Келісімде ештеңе де:

а) ашылуы оның пікірінше, оның негізгі қауіпсіздік мүдделеріне қайшы келетін кез келген ақпаратқа қол жеткізуді немесе рұқсат беруді Тараптан талап ететіндей; немесе

б) Тарапқа Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысы бойынша жалпыға ортақ бейбітшілікті немесе қауіпсіздікті қолдауға немесе қалпына келтіруге не өзінің қауіпсіздік саласындағы негізгі мүдделерін қорғауға қатысты өз міндеттемелерін орындау үшін қажет деп санайтын шараларды қолдануға кедергі келтіретіндей түсіндірілмеуге тиіс.

2. Осы баптың 1-тармағының (b) тармақшасына сәйкес шаралар қолданылатын екінші Тараптың инвесторларына және қамтылған инвестицияларға әрбір Тарап олардың меншік нысандарына қарамастан кемсітпейтін режим ұсынуға тиіс.

19-бап

Реттеу құқығы

Тараптар өздерінің тиісті аумақтарында қоғамдық денсаулықты сақтауды қорғау, әлеуметтік көрсетілетін қызметтер мен мемлекеттік білім беру, қауіпсіздік, климаттың өзгеруіне қарсы күресті қоса алғанда, қоршаған ортаны қорғау, қоғамдық мораль, ұлттық қауіпсіздік, тұтынушылардың құқықтарын қорғау, құпиялылық пен ақпаратты қорғау, сондай-ақ мәдени әртүрлілікті қолдау және қорғау сияқты заңды мемлекеттік мақсаттарға қол жеткізу үшін реттеу құқығын растайды.

Үкіметтік реттеу шаралары немесе Тараптардың кез келгенінің ұлттық заңнамасындағы өзгерістер және инвесторлардың күтулері, атап айтқанда олардың пайданы күтулері арасындағы қайшылық фактісі немесе оған теріс әсер ету фактісі осы Келісімнің 3 және 4-баптары бойынша міндеттемелерді бұзу болып табылмайды.

20-бап

Ақпаратты ашу

Осы Келісімде ештеңе де ашылып көрсетілуі құқықтық тәртіпті қамтамасыз етуге кедергі келтіретін немесе қоғам мүдделеріне өзгеше қайшы келетін не белгілі бір мемлекеттік немесе жекеменшік кәсіпорындардың заңды коммерциялық мүдделеріне зиян келтіретін құпия ақпаратты немесе басқа да қорғалатын ақпаратты беру немесе оған қол жеткізу бойынша Тараптан түсетін талап ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

21-бап

Пруденциалдық шаралар

1. Осы Келісімнің кез келген басқа да ережелеріне қарамастан, Тарапқа пруденциалдық себептер бойынша, оның ішінде инвесторларды, салымшыларды, сақтандыру полистерін ұстаушыларды немесе қаржы қызметтерін жеткізуші олардың алдында сенімгерлік міндеттілікте болатын тұлғаларды қорғау үшін немесе қаржы жүйесінің тұтастығы мен тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін қаржы қызметтеріне қатысты шаралар қабылдауға немесе оларды қолдауға тыйым салынбайды. Егер мұндай шаралар осы Келісімнің ережелеріне сәйкес келмесе, оларды осы Келісім бойынша Тараптың міндеттемелерінен немесе міндеттерінен жалтару құралы ретінде пайдалануға болмайды.

2. Осы Келісімде ештеңе де ақша-кредит және онымен байланысты кредит саясатын немесе валюта бағамы саясатын жүргізу мақсатында жалпы қолданымдағы кемсітпеу шараларына қолданылмайды.

3. Тараптың қаржы қызметтерінің құзыретті органы қаржы қызметтерін пруденциалдық реттеуге қатысты кез келген мәселе бойынша екінші Тараптың әріптесімен консультацияға сұрау салу жасай алады. Екінші Тараптың қаржы қызметтерінің құзыретті органдары осындай сұрау салуды алған кезден бастап 30 күн ішінде консультациялар туралы сұрау салуға жауап беруге тиіс. Осыдан кейін Тараптар консультациялар жүргізеді.

4. а) Егер талап қоюшы осы Келісімнің В бөліміне сәйкес төрелікке талап арыз берсе, ал жауапкер қорғану ретінде осы баптың 1 немесе 2-тармақтарына сілтеме жасаса, осы Келісімнің В бөліміне сәйкес құрылған инвестор мен мемлекет арасындағы трибунал осы баптың 1 және 2-тармақтары талап қоюшының талаптарына қатысты негізделген қорғау құралы болып табылатынын және қандай дәрежеде екендігін шеше алмайды. Ол Тараптардан осы мәселе бойынша жазбаша есеп сұратады. Инвестор мен мемлекет арасындағы трибунал мән-жайларға байланысты Тараптардан осындай есепті немесе мемлекеттер арасындағы төрелік соттың шешімін алғанға дейін төрелік талқылауға кірісе алмайды.

б) осы тармақтың (а) тармақшасына сәйкес алынған есепке сұрау салуға сәйкес Тараптардың қаржы қызметтерін көрсету органдары консультациялар жүргізеді. Егер Тараптардың қаржы қызметтерін көрсету органдары осы баптың 1 немесе 2-тармақтары талап қоюшының талап арызы бойынша негізді қорғау болып табыла ма және егер солай болса қандай дәрежеде деген мәселе бойынша бірлескен шешім қабылдаса, олар өздерінің бірлескен шешімінің сипаттамасымен бірге жазбаша есеп дайындайды. Есеп инвестор мен мемлекет арасындағы трибуналға беріледі және ол инвестор мен мемлекет арасындағы трибунал үшін міндетті болып табылады.

с) Егер осы тармақтың (а) тармақшасында аталған есепке сұрау салынған күннен кейін 120 күн ішінде Тараптардың қаржы қызметтерін көрсету органдары осы баптың 1 немесе 2-тармақтары талапкердің талап арызы бойынша жарамды қорғау болып табыла ма және қандай дәрежеде екендігі туралы мәселе бойынша бірлескен шешімге келе алмаса, мәселені 120 күндік мерзім өткеннен кейін 30 күн ішінде Тараптардың кез келгені осы Келісімнің С бөліміне сәйкес құрылған мемлекеттер арасындағы төрелік сотқа береді. Мемлекет пен мемлекет арасындағы төрелік соттың шешімі инвестор мен мемлекет арасындағы трибуналға беріледі және инвестор мен мемлекет арасындағы сот үшін міндетті болып табылады. Мемлекеттер арасындағы осындай кез келген төрелік соттың барлық мүшелерінің қаржы мекемелерін реттеуді қамтуы мүмкін қаржы қызметтері саласындағы тиісті заңнамада немесе практикада білімі немесе тәжірибесі болуға тиіс.

22-бап

Салық салу

1. Осы бапта көзделген жағдайларды қоспағанда, осы Келісімнің А бөлімінде ештеңе салық шараларына қатысты міндеттемелер жүктемейді.

2. Осы Келісімнің 7-бабы салық шарасы экспроприацияны болжайды деп сендіретін талап қоюшының осы Келісімнің В бөліміне сәйкес төрелікке талап арыз беруі мүмкіндігін қоспағанда, егер:

а) талап қоюшы әуелі осы салық шарасы экспроприацияға алып келе ме деген сұрақпен екі Тараптың құзыретті салық органдарына жазбаша нысанда жүгінген және

б) осындай өтініш жасалған күннен кейін 180 күн ішінде екі Тараптың құзыретті салық органдары салық шарасы экспроприация болып табылмайтыны туралы келісімге келмеген жағдайда ғана барлық салық шарасына қолданылады.

3. 4-тармақты ескере отырып, осы Келісімнің 10-бабы барлық салық шарасына қолданылады.

4. Осы Келісімде ештеңе қатысушылары мемлекеттер болып табылатын кез келген салық конвенциясы бойынша Тараптардың кез келгенінің құқықтары мен міндеттерін қозғамайды. Осы Келісім мен кез келген осындай конвенция арасындағы кез келген сәйкессіздік жағдайында мұндай конвенция сәйкессіздік шегінде басым күшке ие болады.

В бөлімі

Инвесторлар мен мемлекет арасындағы дауларды реттеу

23-бап

Консультациялар

1. Инвестициялық дау туындаған жағдайда, егер талап қоюшы дауды қарауды төрелікке беруге ниетті болса, ол дауды қарауды төрелікке бергенге дейін 180 күннен кешіктірмей жауапкерге консультациялар туралы сұрау салу жіберуге тиіс.

Сұрау салуда:

а) талап қоюшының аты-жөні мен мекенжайы және егер талап қою талап қоюшы тікелей немесе жанама түрде иелік ететін немесе бақылайтын заңды тұлға болып табылатын жауапкердің кәсіпорны атынан берілсе, кәсіпорынның атауы, мекенжайы және тіркелген жері көрсетілуге;

б) талап қоюшының осы Келісім бойынша инвестор болып табылатындығы туралы дәлелдемелер санамалануға;

с) әрбір талап бойынша осы Келісімнің бұзылуы болжанған ережесі, сондай-ақ кез келген басқа да тиісті ережелер көрсетілуге;

д) әрбір наразылық үшін наразылықтың себебіне айналған шаралар немесе оқиғалар көрсетілуге;

е) әрбір наразылық бойынша құқықтық және нақты негіздің қысқаша мазмұны ұсынылуға және

ф) талап етілетін өтемақы және мәлімделген залалдың шамамен алынған сомасы көрсетілуге тиіс.

2. Осы бөлімге сәйкес консультацияға сұрау салуды бергеннен кейін талап қоюшы мен жауапкер өзара тиімді шешімге қол жеткізу мақсатында консультацияларға² кірісуге тиіс.

24-бап

Төрелікке талап қою

1. Егер дау тарапы инвестициялық дауды осы Келісімнің 23-бабына сәйкес консультациялар арқылы реттеу мүмкін емес деп есептесе және консультацияға сұрау салу күнінен 180 күн өткен болса, талап қоюшы осы бапқа сәйкес төрелікке:

а) жауапкердің осы Келісімнің 3-бабы, 4-бабы, 5-бабы, 6-бабы, 7-бабы, 8-бабы, 10-бабы, немесе 11-бабы бойынша міндеттемені бұзғаны және

б) талап қоюшы осындай бұзушылықтың себебінен немесе соның салдарынан нұқсан немесе залал шеккені туралы талап қоя алады.

2. Егер сол бір шараны немесе шараларды қамтитын талап арыз осы Келісімнің 24-бабында аталған болжамды бұзылуын білдірсе және сол оқиғалардан немесе мән-жайлардан туындаса:

а) Тарап инвесторы тікелей немесе жанама түрде иелік ететін немесе бақылайтын Тараптардың бірі болып табылмайтын мемлекеттің кәсіпорны, немесе

б) Тарап инвесторының тікелей немесе жанама түрде меншігіндегі немесе бақылауындағы Тараптардың бірі болып табылмайтын мемлекеттің кәсіпорны жауапкер мен Тараптардың бірінің мемлекеті болып табылмайтын мемлекет арасындағы келісімге сәйкес бастамашылық жасаса немесе жалғастырса, Тарап инвесторы осы Бөлімге сәйкес талап қоюға бастамашылық жасамайды немесе оны жалғастыра алмайды.

Осы баптың 1-тармағына қарамастан, егер жауапкер талап қоюды қарауға болатындығымен келіссе, талап қою қаралуы мүмкін.

3. Талап қоюға негіз болған оқиғалар сәтінен бастап 180 күн өткен жағдайда:

а) жауапкер де, дауға қатыспайтын Тарап та ИДРХО Конвенциясының тараптары болған жағдайда, ИДРХО Конвенциясына және ИДРХО төрелік талқылау рәсімінің қағидаларына сәйкес;

б) не жауапкер не дауға қатыспайтын Тарап ИДРХО Конвенциясының тарапы болған жағдайда, ИДРХО Қосымша қағидаларына сәйкес;

² Егер дау Тараптары өзге туралы уағдаласпаса, консультация орны жауапкердің астанасы болуға тиіс.

с) ЮНСИТРАЛ-дың Төрелік регламентіне сәйкес³ немесе

d) егер талап қоюшы мен жауапкер келіссе, кез келген басқа төрелік мекемеге немесе кез келген басқа төрелік қағидаларын сәйкес талап қоюшы осы баптың 1-тармағында көрсетілген талап қоюды ұсынуы мүмкін.

Талап қоюшы сондай-ақ дауды өзінің ұлттық заңнамасына сәйкес инвестициялар жүзеге асырылған Тараптың құзыретті сотының қарауына бере алады.

4. Егер:

a) ИДРХО Конвенциясының 36-бабының 1-тармағында аталған талап қоюшының төрелік туралы хабарламасын немесе төрелік туралы өтінішті («төрелік туралы хабарлама») Бас хатшы қабылдаса;

b) ИДРХО Қосымша қағидаларының С қосымшасының 2-бабында көрсетілген талап қоюшының төрелік туралы хабарламасын немесе төрелік туралы өтінішті («төрелік туралы хабарлама») Бас хатшы алса;

с) ЮНСИТРАЛ Төрелік регламентінің 3-бабында аталған талап қоюшының төрелік туралы хабарламасын немесе төрелік туралы өтінішті («төрелік туралы хабарлама») ЮНСИТРАЛ Төрелік регламентінің 20-бабында көрсетілген талап қою арызымен бірге жауапкер алса немесе

d) осы баптың 3-тармағының (d) тармақшасына сәйкес таңдалған кез келген төрелік мекемеде немесе төрелік регламентте аталған талап қоюшының төрелік туралы хабарламасын немесе төрелік туралы өтінішті («төрелік туралы хабарлама») жауапкер алса, талап қою осы Бөлімге сәйкес төрелікке берілді деп есептеледі.

5. Қолданылатын төрелік қағидаларында талап етілетін кез келген басқа ақпаратқа қосымша Төрелік туралы хабарламада осы Келісімнің 23-бабында көрсетілген санаттардың әрқайсысына қатысты ақпарат қамтылуға тиіс.

6. Осы Келісіммен өзгертілген жағдайларды қоспағанда, осы баптың 3-тармағына сәйкес қолданылатын және осы бөлімге сәйкес төрелікке талап арыз немесе наразылық берілген күні қолданыста болатын төрелік регламенті төрелік талқылауды реттейді.

³ ЮНСИТРАЛ-дың Төрелік регламентіне сәйкес В бөлімі бойынша төрелік жағдайында, егер дау тараптары өзге туралы уағдаласпаса, инвесторлар мен мемлекет арасындағы халықаралық шарттар негізінде төреліктің ашықтығы туралы БҰҰ-ның ЮНСИТРАЛ қағидалары қолданылмайды.

25-бап**Әрбір тараптың төрелікке келісуі**

1. Әрбір Тарап осы Келісімнің осы бөліміне сәйкес төрелікке талап арыз беруге келіседі.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес келісу және осы бөлімге сәйкес төрелікке талап арыз беру:

а) ИДРХО Конвенциясының II тарауының (Орталықтың юрисдикциясы) және дау тараптарының жазбаша келісуі үшін ИДРХО Қосымша қағидаларының және

б) «Жазбаша нысандағы келісім» туралы Нью-Йорк Конвенциясының II бабының талаптарын қанағаттандыруға тиіс.

26-бап**Әрбір тараптың келісу шарттары мен шектеулері**

1. Егер талап қоюшы осы Келісімнің 24-бабының 1-тармағына сәйкес болжанатын бұзушылық туралы талап қоюшының залал немесе нұқсан шеккенін алғаш білген немесе алғаш білуге тиіс болған күннен бастап үш жылдан астам уақыт өтсе, осы бөлімге сәйкес бірде бір талап арыз төрелікке берілмейді.

2. Мыналарды:

а) талап қоюшы осы Келісімде баяндалған рәсімдерге сәйкес төрелікке жазбаша келісім беретін;

б) наразылық осы Келісімнің 23-бабына сәйкес өтініш беруші берген консультацияға сұрау салуға енгізілген шаралардан туындайтын және

с) төрелік туралы хабарлама талап қоюшының Тараптың ұлттық заңнамасына немесе дауларды осы Келісімнің 24-бабында аталған болжамды бұзушылықты білдіретін кез келген шараға қатысты кез келген талқылауды шешудің басқа да рәсімдеріне сәйкес кез келген әкімшілік трибуналда немесе сотта бастамашылық жасау немесе жалғастыру құқығынан жазбаша бас тартуымен қоса берілетін жағдайларды қоспағанда, осы бөлімге сәйкес бір де бір талап арыз төрелікке берілмейді.

27-бап

Трибуналдың құрамы

1. Егер дау тараптары өзге туралы уағдаласпаса, трибуналдың құрамы үш төрешіден: дау тараптарының әрқайсысынан тағайындалатын бір төрешіден және дау тараптарының келісімі бойынша тағайындалатын төрағалық етуші төреші болып табылатын үшінші төрешіден тұрады.

2. Бас хатшы осы бөлімге сәйкес төрелік үшін құзыретті орган ретінде әрекет етеді.

3. Егер трибунал осы бөлімге сәйкес төрелікке талап арыз берілген күннен бастап 90 күн ішінде қалыптастырылмаса, құзыретті орган оны дау тарапының сұрау салуы бойынша өз қалауымен және дау тараптарымен консультациядан кейін әлі тағайындалмаған төрешіні немесе төрешілерді тағайындайды.

4. Егер даудың екі Тарапы да өзге туралы уағдаласпаса, тағайындаушы орган Тараптардың бір мемлекетінің азаматы болып табылатын төрағалық етуші төрешіні тағайындай алмайды.

5. Егер тағайындаушы орган тиісті төрелік қағидаларына сәйкес төрағалық етуші төрешіні тағайындаса, тағайындалатын төрағалық етуші төреші халықаралық жария құқық саласында мойындалған сарапшы болуға және оның инвестор мен мемлекет арасындағы дауларды реттеу тәжірибесі болуға тиіс.

28-бап

Төрелік тәртібі

1. Дау тараптары осы Келісімнің 24-бабы 3-тармағының тиісті қағидаларына сәйкес кез келген төреліктің заңды орнымен келіседі. Егер дау тараптары келісімге келмесе, трибунал төреліктің орны Нью-Йорк Конвенциясының мүшесі болып табылатын мемлекеттің аумағында болуын қамтамасыз ете отырып, төреліктің орнын қолданылатын төрелік қағидаларына сәйкес айқындауға тиіс.

2. Дауға қатысушы болып табылмайтын Тарап осы Келісімді түсіндіруге қатысты төрелікке ауызша және жазбаша өтініш жасай алады.

3. Осы баптың 2-тармағына қарамастан, дау тараптарының жазбаша келісімінсіз трибуналдың дауға қатысушы болып табылмайтын жеке немесе заңды тұлғаның *amicus curiae* өтініштерін қабылдауға және қарауға құқығы жоқ.

29-бап**Үшінші тараптың қаржыландыруы**

1. Дау тарапы одан дау тарапы тікелей немесе жанама түрде қайырымдылық немесе грант арқылы сот талқылауын жүргізу немесе қорғау үшін немесе сот талқылауының нәтижесіне байланысты сыйақыға («Үшінші тараптың қаржыландыруы») айырбасқа қаражат алған дауға қатыспайтын кез келген тараптың аты-жөні мен мекенжайын көрсете отырып, жазбаша хабарлама береді. Егер дауға қатыспайтын және қаржыландыру ұсынатын тарап заңды тұлға болса, хабарламада осы заңды тұлғаға иелік ететін және оны бақылайтын жеке және заңды тұлғалардың аттары көрсетілуге тиіс.

2. Үшінші тараптан қаржыландыру алатын дау тарапы осы баптың 1-тармағында аталған хабарламаны даудың екінші тарапына немесе ИДРХО шеңберіндегі төрелік жағдайында, даудың екінші тарапына және Бас хатшыға төрелік туралы хабарлама берілгеннен кейін немесе төрелік туралы хабарлама берілгеннен кейін үшінші тарапты қаржыландыру туралы келісім жасалғаннан кейін бірден беруге тиіс.

3. Үшінші тараптың қаржыландыруы туралы хабарлама тағайындауға ұсынылған немесе тағайындалған кез келген төрешіге берілуге тиіс. Төрешілер дау тараптарының пікірінше ашық ақпарат, олардың тәуелсіздігіне немесе бейтараптылығына күмән тудыруы мүмкін бе немесе олардың біржақтылығын, мүдделер қақтығысын, қателігін немесе біржақтылығы көрінісін көрсетеді ме, жоқ па дегенді айқындайды.

4. Нақты айқындылық үшін осы бап Тараптың ұлттық заңнамасына сәйкес үшінші тараптың қаржыландыруының құқықтық мәртебесіне және заңдылығына нұқсан келтірмейді.

30-бап**Шығыстарды қамтамасыз ету**

1. Трибунал даудағы тарап болып табылатын Тараптың ұсынысы бойынша шығыстардың өтелуін қамтамасыз етуді талап етуі мүмкін.

2. Талапкерді шығыстарды қамтамасыз етуді беруге міндеттеу қажеттігін анықтау кезінде, трибунал үшінші тарапты қаржыландырудың болуын қоса алғанда, барлық тиісті мән-жайды ескеруге тиіс.

3. Трибунал, егер:

а) егер шығыстарды өтеу жауапкердің пайдасына болса, талапкер төлем жасай алмайды деп пайымдауға негіз болса; немесе

б) талапкер төрелік талқылаудың салдарын болғызбау үшін кәсіпорынды құрылымдады немесе активтерді сатты деп пайымдауға негіз болса, шығыстарды қамтамасыз етуді тағайындайды.

4. Егер талапкер трибунал тағайындаған шығыстарды қамтамасыз етуді төлемесе, трибунал төрелік талқылауды тоқтатады.

31-бап **Қолданылатын құқық**

1. Осы Келісімнің 24-бабының 1-тармағына сәйкес талап қою берілген кезде осы баптың 2-тармағын ескере отырып, трибунал осы Келісімге және халықаралық құқықтың қолданылатын нормаларына сәйкес даулы мәселелерді шешеді⁴.

2. Осы Келісімнің ережелерін өзінің түсіндіруі туралы мәлімдейтін Тараптардың бірлескен шешімі кез келген ағымдағы немесе кейінгі дауды қарайтын сот үшін міндетті болып табылады және мұндай трибунал шығарған кез келген шешім немесе төрелік шешім осы бірлескен шешімге сәйкес келуге тиіс.

32-бап **Төрелік шешімдер**

1. Трибунал жауапкерге қатысты төрелік шешім шығаратын кездегі жағдайларда, ол жеке немесе жиынтығында:

- а) ақшалай залал және кез келген қолданылатын пайызды; және
- б) мүліктің реституциясын ғана тағайындай алады және бұл жағдайда шешім жауапкердің реституцияның орнына залалдың ақшалай өтемақысын және кез келген қолданылатын пайыздарды төлей алатынын көздеуге тиіс.

Трибунал осы бөлімге және қолданылатын төрелік қағидаларға сәйкес адвокатқа шығыстары мен гонорарларды да тағайындай алады.

2. Трибунал айыппұл санкцияларын тағайындай алмайды.

3. Төрелік шешім жұртшылықтың назарына дереу жеткізілуге тиіс⁵.

⁴ Нақты айқындылық үшін бұл ереже, егер ол мәні бойынша талап арызға қатысты болса, жауапкердің ішкі заңнамасының қандай да бір қаралуына нұқсан келтірместен қолданылады

⁵ Нақты айқындылық үшін бұл бөлімдегі ештеңе де респонденттен қорғалған ақпаратты ашуды немесе ұсынуды немесе 18-бапқа немесе 20-бапқа сәйкес өзі бас тартуы мүмкін ақпаратқа қол жеткізуге рұқсат етуді талап етпейді

4. Дау тарапы:

а) ИДРХО Конвенциясына сәйкес шығарылған түпкілікті төрелік шешім жағдайында:

(i) төрелік шешім шығарылған күннен бастап 120 күн өткенге және дау тараптарының бір де біреуі төрелік шешімді қайта қарауды немесе оның күшін жоюды талап етпегенге; немесе

(ii) қайта қарау немесе күшін жою рәсімі аяқталғанға; және

б) ИДРХО-ның Қосымша қағидаларына, ЮНСИТРАЛ-дың Төрелік регламентіне немесе осы Келісімнің 24-бабы 3-тармағының (d) тармақшасына сәйкес таңдалған қағидаларға сәйкес түпкілікті төрелік шешім жағдайында:

(i) төрелік шешім шығарылған күннен бастап 90 күн өткенге және дау тараптарының бір де біреуі төрелік шешімді қайта қарау, оның күшін жою немесе оны бұзу жөніндегі талқылауды бастамағанға; немесе

(ii) сот шешімді қайта қарау, оның күшін жою немесе оны бұзу туралы өтінішті қабылдамағанға немесе қанағаттандырғанға және одан әрі апелляция берілмегенге дейін түпкілікті төрелік шешімнің орындалуына ұмтылмайтын болады.

5. Трибунал шығарған төрелік шешімнің, дау тараптарының арасындағы және нақты іске қатысты қатынастарды қоспағанда, міндетті күші болмайды.

6. Осы бөлімде ештеңе де Орталық банктің мүлкін қоса алғанда, оның мемлекеттік меншігінің иммунитетіне қатысты Тараптардың кез келгенінің ұстанымын қозғаушы ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

33-бап

Сараптамалық қорытындылар

Егер қолданылатын төрелік қағидаларда рұқсат етілсе, трибунал сарапшылардың басқа да түрлерін тағайындауға залал келтірмей даудағы тараптың өтініші бойынша немесе егер даудағы тараптар оны мақұлдамаса, өзінің жеке бастамасы бойынша бір немесе бірнеше сарапшыны тағайындауы, оған қоршаған ортаға, денсаулыққа, қауіпсіздікке немесе дау тараптары келісуі мүмкін осындай шарттарды ескере отырып, талқылау барысында дау тарапы көтерген басқа да ғылыми мәселелерге қатысты кез келген нақты мәселе бойынша жазбаша түрде хабарлауы мүмкін.

С бөлімі
Мемлекетаралық дауларды реттеу

34-бап
Консультациялар

1. Тарап (талапкер Тарап) екінші Тараппен (жауапкер Тарап) дау туды деп есептеген жағдайда, ол жауапкер Тарапқа осы Тараптың кінәсіне жатқызылуы мүмкін және осы Келісімнің ережелерін бұзуға алып келетін кез келген әрекетке немесе әрекетсіздікке қатысты консультациялар жүргізу туралы жазбаша өтініш жібере алады.

2. Консультацияға сұрау салуда қарастырылып отырған әрекетті немесе әрекетсіздікті көрсетуді және шағым үшін құқықтық негізді көрсетуді қоса алғанда, сұрау салудың себептері көрсетілуге тиіс.

3. Егер консультацияға сұрау салу осы бөлімге сәйкес жасалса, жауапкер Тарап, егер өзара өзгеше келісілмесе, өзара қолайлы шешімге қол жеткізу мақсатында сұрау салу алынған күннен кейін 30 күннен кешіктірілмейтін кезең ішінде адал ниетпен консультацияларға қосылады. Егер жауапкер Тарап сұрау салуды алған күннен кейін 30 күннен аспайтын кезең ішінде немесе өзара келісілген өзге де кезең ішінде консультацияға қосылмаса, онда консультациялар өткізуді сұраған талапкер Тарап осы бөлімге сәйкес дауды төрелікке тікелей ұсынуға кірісуі мүмкін.

35-бап
Дауды төрелікке беру

1. Егер дау осы Келісімнің 34-бабына сәйкес консультацияға сұрау салу алынған күннен кейін 180 күн ішінде консультациялар арқылы реттелмесе, талап қоюшы Тарап осы Келісімнің 34-бабының 2-тармағында аталған сұрау салуды ЮНСИТРАЛ-дың Төрелік регламентіне сәйкес төрелікке ұсына алады.

2. Осы баптың 1-тармағына сәйкес қолданылатын және істі немесе мәселелерді осы бөлімге сәйкес төрелікке берген күні қолданыста болатын төрелік регламент Тараптар өзгерткен немесе осы Келісіммен өзгертілген жағдайларды қоспағанда, төрелік талқылауды реттейді.

3. Талапкер Тарап төрелік туралы хабарламада талапкер Тарап тағайындайтын төрешінің атын ұсынуға тиіс.

36-бап

Трибуналдың құрамы

1. Төреліктің құрамына үш төреші кіреді: дау Тараптарының әрқайсысы тағайындайтын, осы Тарап мемлекетінің азаматы болмауға тиіс бір төреші және дау Тараптарының келісімі бойынша тағайындалатын, төраға болып табылатын үшінші төреші.

2. Егер жауап беретін Тарап төрешіні тағайындамаса немесе дау Тараптары трибунал төрағасын бірлесіп тағайындамаса, істі осы бөлімге сәйкес төрелікке берген күннен бастап 30 күн ішінде мұндай төрешіні немесе төрағаны Халықаралық соттың төрағасы өзінің қалауы бойынша тағайындайды.

3. Егер Халықаралық соттың төрағасы Тараптардың кез келгені мемлекетінің азаматы немесе тұрақты тұрғыны болып табылса немесе ол өзге де себептер бойынша әрекет ете алмаса, Халықаралық соттың вице-төрағасына көрсетілген тағайындауларды жүргізу ұсынылады. Егер Халықаралық соттың вице-төрағасы Тараптардың кез келгені мемлекетінің азаматы немесе тұрақты тұрғыны болып табылса немесе ол өзге себептер бойынша әрекет ете алмаса, Тараптардың кез келгенінің азаматы да, мемлекетінің тұрақты тұрғыны да болып табылмайтын Халықаралық соттың дәрежесі бойынша жоғары тұратын келесі мүшесіне қажетті тағайындаулар жасау ұсынылады.

37-бап

Төрелікті жүргізу

Дау Тараптарының жазбаша келісімінсіз трибуналдың *amicus curiae* дау Тарапы болып табылмайтын жеке немесе заңды тұлғаның өтініштерін қабылдауға және қарауға өкілеттігі жоқ.

Егер Тараптар өзгеше уағдаласпаса, төреліктің орнын төрелік айқындайды.

38-бап

Шешімдер

1. Трибунал төмендегілерден тұратын шешім шығара алады:

а) егер Тараптар дауды шешу үшін бірлесіп сұратқан жағдайда жауапкер Тараптың осы Келісім бойынша міндеттемелерге және ұсынымдарға сәйкес әрекет етпегенін анықтау; немесе

b) осы Келісімнің 21-бабының 4-тармағына сәйкес төрелікке берілген мәселе жағдайында осы Келісімнің 21-бабының 1 немесе 2-тармақтары жарамды қорғану болып табыла ма не табылмай ма және егер солай болып табылса, онда қандай дәрежеде екендігі туралы шешім.

2. Осы бөлімге сәйкес құрылған трибунал шығарған шешімнің тек дау Тараптары үшін және нақты жағдайға қатысты ғана міндетті күші болады.

3. Шешім осы баптың 1-тармағының (b) тармақшасына сәйкес шығарылатын жағдайларды қоспағанда, дау Тараптары осы бөлімге сәйкес құрылған трибуналдың шешімін кідіріссіз және адал сақтауға және орындауға тиіс.

4. Төрешілер шеккен шығындарды және талқылауға байланысты басқа да шығыстарды Тараптар тең төлейді. Алайда, төрелік сот шығыстардың неғұрлым жоғары үлесін осы Келісімге және қолданылатын төрелік регламентке сәйкес Тараптардың бірі төлеуі үшін өз қалауы бойынша өкім шығара алады.

39-бап

Күшіне енуі, өзгерістер мен толықтырулар енгізу, қолданылу мерзімі және қолданылуын тоқтату

1. Осы Келісім Тараптардың осы Келісімнің күшіне енуі үшін қажетті мемлекетішілік рәсімдерді орындағаны туралы соңғы жазбаша хабарлама дипломатиялық арналар арқылы алынған күннен бастап отыз күн өткеннен кейін күшіне енеді.

2. Осы Келісім 10 (он) жыл мерзімге жасалады және Тараптардың бірі екінші Тарапқа өзінің осы Келісімнің қолданылуын тоқтату ниеті туралы жазбаша хабарлама жібергенге дейін келесі онжылдық кезеңдерге автоматты түрде ұзартылатын болады. Осы Келісім бір Тарап екінші Тараптың өзінің осы Келісімнің қолданылуын тоқтату ниеті туралы жазбаша хабарламасын дипломатиялық арналар арқылы алған күннен бастап 180 (бір жүз сексен) күн өткеннен кейін өзінің қолданысын тоқтатады.

3. Осы Келісім күшіне енген күннен бастап 1992 жылғы 10 тамыздағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісім (бұдан әрі – 1992 жылғы келісім) өзінің қолданысын тоқтатады. Нақты айқындылық үшін 1992 жылғы келісімнің 12-бабы 4-тармағының қолданысы да тоқтатылады.

4. Осы Келісімнің 3-тармағына қарамастан, наразылық 1992 жылғы келісімнің тиісті ережелеріне сәйкес орын алған кез келген әрекетке немесе фактіге немесе көрсетілген Келісімнің қолданылу кезеңінде болған кез келген жағдайға қатысты және осы Келісім күшіне енген күннен бастап 3 (үш) жылдан аспайтын уақыт өткен жағдайда берілуі мүмкін.

5. Тараптар өзара келісу бойынша осы Келісімге оның ажырамас бөлігі болып табылатын және осы баптың 1-тармағында көзделген тәртіппен күшіне енетін жекелеген хаттамалармен рәсімделетін өзгерістер мен толықтырулар енгізе алады.

6. Осы Келісімнің қолданылуы тоқтатылған күнге дейін жүзеге асырылып қамтылған инвестицияларға қатысты осы Келісімнің барлық қалған бабы осы Келісімнің қолданылуы тоқтатылған күннен бастап қосымша онжылдық кезең ішінде қолданылуын жалғастырады.

7. Осы Келісімге қосымша осы Келісімнің ажырамас бөлігі болып табылады.

Осыны куәландыру үшін тиісті үкіметтер тиісті түрде уәкілеттік берген төменде қол қоюшылар осы Келісімге қол қойды

20¹⁸25 жылғы «18 маусымда Астана қаласында» әрбірі қазақ, орыс, қытай және ағылшын тілдерінде екі данада жасалды, барлық мәтіндердің күші бірдей. Осы Келісімнің ережелерін түсіндіруде келіспеушіліктер туындаған жағдайда Тараптар ағылшын тіліндегі мәтінге жүгінеді.

Қазақстан Республикасының
Үкіметі үшін

Қытай Халық Республикасының
Үкіметі үшін

Қосымша Экспроприация

Тараптар төмендегілердің жалпы түсінігін растайды:

1. Осы Келісімнің 7-бабының 1-тармағы мемлекеттердің экспроприацияға қатысты міндеттемелеріне қатысты әдеттегі халықаралық құқықты көрсетуге арналған.

2. Тараптың әрекеті немесе әрекеттер сериясы, егер олар инвестициялардағы материалдық немесе материалдық емес мүліктік құқықты немесе мүліктік мүддені қозғамаса, экспроприацияны білдіре алмайды.

3. Осы Келісімнің 7-бабының 1-тармағында екі жағдай қаралады. Біріншісі – ол тікелей экспроприация, мұнда инвестициялар мемлекеттік меншікке алынады немесе өзге жағдайда меншік құқығын формальды түрде беру немесе тікелей алып қою арқылы тікелей экспроприацияланады.

4. Осы Келісімнің 7-бабының 1-тармағында қаралатын екінші жағдай – бұл жанама экспроприация, мұнда Тараптың әрекеті немесе әрекеттер сериясы меншік құқығын формальды түрде бермейтін немесе тікелей басып алмайтын тікелей экспроприацияға баламалы әсерге ие болады.

а) Тараптың әрекеті немесе әрекеттер сериясы нақты іс жүзіндегі жағдайда жанама экспроприация болып табыла ма немесе табылмай ма екенін анықтау, әрбір нақты жағдайда өзге факторлардың арасында мыналарды ескеретін фактілерге негізделген тергеп-тексеру жүргізуді талап етеді:

(i) үкімет әрекеттерінің экономикалық салдары, дегенмен, Тарап әрекетінің немесе әрекеттері сериясының инвестициялардың экономикалық құндылығына жағымсыз әсер ету фактісі өздігінен жанама экспроприацияның болғанын дәлелдемейді;

(ii) үкіметтің әрекеті инвестициялармен бекітілген айқын, ақылға қонымды күтулерге қайшы келетін дәреже; және

(iii) үкімет әрекеттерінің сипаты, мақсаты және ұзақтығы.

б) Сирек мән-жайларды қоспағанда, Тараптың қоғамдық мораль, қоғамдық тәртіп, қоғамдық денсаулық сақтау, қауіпсіздік және қоршаған орта сияқты қоғамдық әл-ауқаттың заңды мақсаттарын қорғау үшін әзірленген және қолданылатын кемсітусіз реттеу әрекеттері жанама экспроприацияны білдірмейді.

**Соглашение
между Правительством Республики Казахстан и
Правительством Китайской Народной Республики о поощрении
и взаимной защите инвестиций**

Правительство Республики Казахстан и Правительство Китайской Народной Республики (именуемые в дальнейшем «Стороны»),
признавая быстрый рост инвестиционных потоков между Сторонами;
признавая, что стимулирование, поощрение и защита таких инвестиций будут способствовать стимулированию деловой инициативы инвесторов и повышению экономического процветания Сторон;
желая и дальше стимулировать инвестиции и активизировать экономическое сотрудничество между Сторонами; и
желая создать прозрачную, стабильную и предсказуемую инвестиционную среду;
договорились о нижеследующем:

**Раздел А
Общие положения**

**Статья 1
Определения**

Для целей настоящего Соглашения:

«Центр» означает Международный центр по разрешению инвестиционных споров («МЦУИС»), учрежденный Конвенцией МЦУИС;

«предприятие» означает любое юридическое лицо, созданное или организованное в соответствии с применимым законодательством Стороны, находящееся в частной или государственной собственности или под контролем, включая корпорацию, траст, товарищество, индивидуальное предприятие, совместное предприятие, ассоциацию или аналогичную организацию; и филиал предприятия;

«существующий» означает действующий на дату вступления в силу настоящего Соглашения;

«свободно используемая валюта» означает «свободно используемую валюту», как это определено Международным валютным фондом в соответствии с его статьями Соглашения;

«ГАТС» означает Генеральное соглашение по торговле услугами, содержащееся в приложении 1В к Соглашению ВТО;

«Правила дополнительного механизма МЦУИС» означают Правила, регулирующие дополнительный механизм администрирования разбирательств Секретариатом Международного центра по разрешению инвестиционных споров;

«Конвенция МЦУИС» означает Конвенцию об урегулировании инвестиционных споров между государствами и гражданами других государств, заключенную в Вашингтоне 18 марта 1965 года;

«покрытые инвестиции» в отношении Стороны означают инвестиции на ее территории инвестора другой Стороны, существующие на дату вступления в силу настоящего Соглашения, или инвестиции инвестора другой Стороны, допущенные этой Стороной в соответствии с ее законодательством и имеющие такие характеристики, как вложение капитала или других активов, ожидание выгоды или прибыли и принятие риска;

«инвестиции» означают все активы, прямо или косвенно принадлежащие инвестору или находящиеся под его контролем, и включают:

- a) предприятие;
- b) акции, паи и другие формы участия в капитале предприятия;
- c) облигации, долговые обязательства, другие долговые инструменты и займы (включая займы или долговые ценные бумаги, выпущенные Стороной);
- d) фьючерсы, опционы и другие производные инструменты;
- e) строительство «под ключ», строительство, управление, производство, концессия, распределение доходов и другие аналогичные контракты;
- f) права интеллектуальной собственности;
- g) лицензии, допуски, разрешения и аналогичные права, предоставляемые в соответствии с законодательством Стороны; и
- h) другое материальное или нематериальное, движимое или недвижимое имущество или другие имущественные права;

«инвестор Стороны» означает:

- a) физическое лицо, являющееся гражданином государства этой Стороны в соответствии с ее национальным законодательством; или

б) предприятие государства этой Стороны, которые осуществляют или сделали инвестиции, или предприняли конкретные действия по осуществлению инвестиций¹ на территории другой Стороны;

«мера» включает любой закон, нормативный акт, процедуру, требование или практику;

«национальное законодательство» означает законы, постановления, правила, процедуры государств Сторон;

«защищенная информация» означает конфиденциальную деловую информацию или информацию, которая является конфиденциальной или иным образом защищена от раскрытия;

«Генеральный секретарь» означает Генерального секретаря МЦУИС;

«территория» означает:

а) в отношении Республики Казахстан – территория Республики Казахстан в пределах сухопутных, морских и воздушных границ, включая землю, воды, недра и воздушное пространство, в отношении которых Республика Казахстан осуществляет суверенитет и распространяет юрисдикцию в соответствии со своим национальным законодательством и международным правом; и

б) в отношении Китайской Народной Республики – вся таможенная территория Китая, включая сухопутную территорию, территориальное воздушное пространство, внутренние воды и территориальное море, а также их дно и недра, и любой район за пределами ее территориального моря, в пределах которого она может осуществлять суверенные права и/или юрисдикцию в соответствии с международным правом и своим национальным законодательством;

«Соглашение ТРИПС» означает Соглашение по торговым аспектам прав интеллектуальной собственности, содержащееся в приложении 1С к Соглашению ВТО;

«Арбитражный регламент ЮНСИТРАЛ» означает арбитражный регламент Комиссии Организации Объединенных Наций по праву международной торговли;

«Соглашение ВТО» означает Марракешское соглашение об учреждении Всемирной торговой организации от 15 апреля 1994 года.

¹ Для большей определенности конкретные действия или действия по осуществлению инвестиций включают такие действия, как направление ресурсов или капитала для создания бизнеса.

Статья 2

Сфера действия и охвата

1. Настоящее Соглашение применяется к мерам, принятым или сохраняемым Стороной в отношении:

- а) инвесторов другой Стороны; и
- б) покрытых инвестиций.

2. Положения настоящего Соглашения применяются ко всем инвестициям, осуществленным инвесторами государства Стороны на территории государства другой Стороны, независимо от того, до или после вступления в силу настоящего Соглашения, но не применяются к требованиям, вытекающим из событий, которые произошли, или требованиям, которые возникли до вступления в силу настоящего Соглашения. Для большей ясности настоящее Соглашение не применяется к спорам, которые возникли или разрешены до вступления в силу настоящего Соглашения.

3. Положения настоящего Соглашения не применяются к:

а) субсидиям или грантам, предоставленным Сторонами, включая займы, гарантии или страхование, получаемые при поддержке Правительства, или любым условиям, связанным с получением или непрерывным получением таких субсидий или грантов, независимо от того, предоставляются ли такие субсидии или гранты исключительно инвесторам государств Сторон или их инвестициям, за исключением таких субсидий или грантов, которые предоставляются посредством письменных инвестиционных соглашений между Стороной и инвестором другой Стороны;

б) вопросам налогообложения на территории любой Стороны, за исключением случаев, указанных в статье 22 настоящего Соглашения. Ничто в настоящем Соглашении не затрагивает права и обязательства любой Стороны в соответствии с Соглашением между Республикой Казахстан и Китайской Народной Республикой об избежании двойного налогообложения и предотвращении уклонения от налогообложения в отношении налогов на доход и на капитал от 12 сентября 2001 года («СИДН»), в которое могут вноситься изменения время от времени. В случае любого несоответствия между настоящим Соглашением и СИДН последнее имеет преимущественную силу в части несоответствия; и

с) государственным закупкам. Для большей определенности данный пункт не препятствует применению настоящего Соглашения к мерам, которые влияют на инвестиции, вложенные в результате таких закупок.

Статья 3

Национальный режим

1. Каждая Сторона предоставляет инвесторам другой Стороны режим не менее благоприятный, чем тот, который она предоставляет при аналогичных обстоятельствах своим собственным инвесторам в отношении управления, ведения, эксплуатации и продажи или иного распоряжения инвестициями на ее территории.

2. Каждая Сторона предоставляет покрытым инвестициям режим не менее благоприятный, чем тот, который она предоставляет при аналогичных обстоятельствах инвестициям собственных инвесторов на ее территории в отношении управления, ведения, эксплуатации и продажи или иного распоряжения инвестициями.

3. Для большей определенности ссылка на «аналогичные обстоятельства» настоящей статьи требует всестороннего изучения в каждом конкретном случае совокупности обстоятельств инвестиции, включая:

- а) сектор, в котором находится инвестор;
- б) цель соответствующей меры;
- с) проводится ли различие в соответствующем режиме между инвесторами или инвестициями на основе законного общественного благосостояния или целей публичного порядка;
- д) другие факторы, непосредственно относящиеся к инвестиции или инвестору в отношении рассматриваемой меры.

4. Настоящая статья не применяется:

- а) к любым существующим несоответствующим мерам, сохраняющимся на территории Стороны; или
- б) к продолжению или изменению любой несоответствующей меры, указанной в подпункте (а) настоящего пункта.

Статья 4

Режим наибольшего благоприятствования

1. Каждая Сторона предоставляет инвесторам другой Стороны режим не менее благоприятный, чем тот, который она предоставляет при аналогичных обстоятельствах инвесторам любой страны, не являющейся Стороной, в отношении управления, ведения, эксплуатации и продажи или иного распоряжения инвестициями на ее территории.

2. Каждая Сторона предоставляет покрытым инвестициям режим не менее благоприятный, чем тот, который она предоставляет при аналогичных обстоятельствах инвестициям инвесторов любых государств, не являющихся Сторонами, в отношении управления, ведения, эксплуатации и продажи или иного распоряжения инвестициями на своей территории.

3. Положения настоящей статьи не должны толковаться как обязывающие Сторону распространять на инвесторов другой Стороны и инвестиции инвесторов другой Стороны преимущества любого режима, преференций или привилегий, вытекающих из:

а) любого существующего или будущего таможенного союза, зоны свободной торговли, договоренности о свободной торговле, общего рынка, стороной которой является любая из Сторон;

б) любых двусторонних или многосторонних соглашений, касающихся инвестиций, действующих или подписанных до даты вступления в силу настоящего Соглашения; и

с) соглашений об избежании двойного налогообложения или иных международных соглашений по вопросам налогообложения.

4. Для большей определенности ссылка на «аналогичные обстоятельства» настоящей статьи требует всестороннего изучения в каждом конкретном случае совокупности обстоятельств инвестиции, включая:

а) сектор, в котором находится инвестор;

б) цель соответствующей меры;

с) проводится ли различие в соответствующем режиме между инвесторами или инвестициями на основе законного общественного благосостояния или целей публичного порядка; и

д) другие факторы, непосредственно относящиеся к инвестиции или инвестору в отношении рассматриваемой меры.

5. Для большей определенности режим, упоминаемый в настоящей статье, не охватывает механизмы или процедуры урегулирования споров, подобные тем, которые включены в раздел В настоящего Соглашения и предусмотрены в международных инвестиционных или торговых соглашениях.

Статья 5

Справедливое и равноправное обращение

1. Каждая Сторона предоставляет покрытым инвестициям справедливый и равноправный режим, а также полную защиту и безопасность.

2. Сторона нарушает обязательство справедливого и равноправного режима, упомянутого в пункте 1 настоящей статьи, если принятая мера представляет собой:

- а) отказ в правосудии в уголовном, гражданском или административном процессе;
- б) существенное нарушение надлежащей правовой процедуры; или
- с) откровенный произвол.

Для большей определённости сам факт того, что Сторона принимает или не принимает меры, которые могут не отвечать законным ожиданиям инвестора, не является нарушением настоящей статьи, даже если результатом будут потеря или сокращение размера покрытых инвестиций.

3. Установление факта нарушения другого положения настоящего Соглашения или отдельного международного соглашения не означает факта нарушения настоящей статьи.

Статья 6

Обращение в случае вооруженного конфликта или гражданских беспорядков

1. Каждая Сторона предоставляет инвесторам другой Стороны и покрытым инвестициям недискриминационный режим в отношении мер, которые она принимает или поддерживает в отношении убытков, понесенных инвестициями на ее территории в результате вооруженного конфликта или гражданских беспорядков.

2. Независимо от пункта 1 настоящей статьи, если инвестор: одной Стороны в ситуациях, указанных в пункте 1 настоящей статьи, несет убытки на территории другой Стороны в результате:

- а) реквизиции своих покрытых инвестиций или их части силами или властями последней; или

б) уничтожения его покрытых инвестиций или их части силами или властями последней, чего не требовала необходимость ситуации, последняя Сторона должна предоставить инвестору возмещение, компенсацию или и то, и другое в зависимости от обстоятельств за такие убытки. Любая компенсация должна соответствовать пунктам 2 – 4 статьи 7 настоящего Соглашения, *mutatis mutandis*.

Статья 7 Экспроприация и компенсация

1. Ни одна из Сторон не может экспроприировать или национализировать покрытые инвестиции прямо или косвенно посредством мер, эквивалентных экспроприации или национализации («экспроприация»), за исключением:

- а) для общественных целей;
- б) недискриминационным образом;
- с) при выплате компенсации в соответствии с настоящей статьей; и
- д) в соответствии с надлежащей правовой процедурой.

2. Компенсация, упомянутая в подпункте (с) пункта 1 настоящей статьи, должна:

- а) быть выплачена без задержки;
- б) быть эквивалентной справедливой рыночной стоимости экспроприированных инвестиций непосредственно перед тем, как экспроприация имела место («дата экспроприации»);
- с) не отражать каких-либо изменений стоимости, произошедших в связи с тем, что о предполагаемой экспроприации стало известно ранее; и
- д) быть полностью реализуемой и свободно передаваемой.

3. Если справедливая рыночная стоимость выражена в свободно используемой валюте, компенсация, упомянутая в подпункте (с) пункта 1 настоящей статьи, должна быть не менее справедливой рыночной стоимости на дату экспроприации плюс проценты по коммерчески обоснованной процентной ставке для этой валюты, начисленные с даты экспроприации до даты платежа.

4. Если справедливая рыночная стоимость выражена в валюте, которая не является свободно используемой, компенсация, упомянутая в подпункте (с) пункта 1 настоящей статьи, конвертированная в валюту платежа по рыночному обменному курсу, действующему на дату выплаты, должна составлять не менее чем:

а) справедливую рыночную стоимость на дату экспроприации, конвертированную в свободно используемую валюту по рыночному обменному курсу, действующему на эту дату, плюс

б) проценты по коммерчески обоснованной процентной ставке за эту свободно используемую валюту, начисленные с даты экспроприации до даты платежа.

5. Настоящая статья не применяется к выдаче принудительных лицензий, выданных в отношении прав интеллектуальной собственности в соответствии с Соглашением ТРИПС, а также к отзыву, ограничению или созданию прав интеллектуальной собственности в той степени, в которой такая выдача, отзыв, ограничение или создание соответствуют Соглашению ТРИПС.

Статья 8

Платежи и переводы

1. За исключением случаев, предусмотренных статьей 9 настоящего Соглашения, каждая Сторона, на территории которой были вложены инвестиции инвесторов другой Стороны, после выполнения всех налоговых обязательств в соответствии со своим национальным законодательством разрешает инвесторам другой Стороны любые переводы и платежи, связанные с инвестициями, на свою территорию и/или за ее пределы. Такие платежи и переводы, в том числе включают:

- а) вложения в капитал;
- б) доходы;
- с) доходы от частичной или полной продажи инвестиций, доходы от частичной или полной ликвидации инвестиций;
- д) платежи в соответствии с договорами, включая соглашения о займе;
- е) заработную плату и другие вознаграждения персонала, нанятого за границей и работающего на территории Стороны, в которую были вложены инвестиции инвесторов; и
- ф) платежи согласно статье 7 и разделу В настоящего Соглашения.

2. Переводы и платежи, упомянутые в пункте 1 настоящей статьи, осуществляются без неоправданной задержки и ограничений в свободно используемой валюте по действующему на день перевода или платежа рыночному валютному курсу.

3. Без ущерба положениям пунктов 1 и 2 настоящей статьи Сторона может задержать или ограничить платеж или перевод путем справедливого, не дискриминационного и добросовестного применения своего национального законодательства, касающегося:

- а) банкротства, неплатежеспособности или защиты прав кредиторов;
- б) соблюдения трудовых обязательств;
- в) эмиссии, операций или сделок с ценными бумагами или деривативами (производными финансовыми инструментами);
- г) содействия правоохранительным органам или органам финансового регулирования;
- д) уголовных преступлений;
- е) соблюдения законодательства о налогах и других обязательных платежах в бюджет;
- ж) обеспечения соответствия с предписаниями или решениями судебных, административных или арбитражных процессов;
- з) соблюдения обязательств по социальному и пенсионному обеспечению; и
- и) противодействия легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем, финансирования терроризма и финансирования распространения оружия массового уничтожения.

4. Ничто в настоящем Соглашении не должно затрагивать прав и обязательств Стороны, являющейся членом Международного валютного фонда, в соответствии со статьями Соглашения о Международном валютном фонде, включая использование валютных операций, которые совместимы со статьями Соглашения о Международном валютном фонде, при условии, что Сторона не будет устанавливать ограничения на какие-либо операции с капиталом, несовместимые с ее конкретными обязательствами в соответствии с настоящим Соглашением, касающимся таких операций, за исключением случаев, упомянутых в статье 9 настоящего Соглашения, или по просьбе Международного валютного фонда.

Статья 9

Ограничения для защиты платежного баланса

1. В случаях серьезных трудностей с платежным балансом, внешних финансовых трудностей или их угрозы ничто в настоящем Соглашении не должно толковаться как препятствующее Стороне принять или поддерживать ограничительные меры в отношении платежей или переводов, связанных с движением капитала.

2. Любые меры, принятые или поддерживаемые в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи:

а) должны соответствовать статьям Соглашения Международного валютного фонда;

б) должны избегать нанесения излишнего ущерба коммерческим, экономическим и финансовым интересам инвесторов другой Стороны;

с) не должны выходить за пределы необходимости при обстоятельствах, изложенных в пункте 1 настоящей статьи;

д) должны быть временными и постепенно устраняться по мере улучшения положения, указанного в пункте 1 настоящей статьи; и

е) должны применяться на недискриминационной основе.

3. О любых ограничениях, установленных или сохраненных в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, или любых изменениях в них должно быть сообщено другой Стороне.

4. Сторона, установившая любые ограничения в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, должна провести консультации с другой Стороной для рассмотрения ограничений, установленных ею.

5. При определении сферы действия таких ограничений Стороны могут отдать предпочтение секторам экономики, которые являются более важными для их экономических программ или программ развития. Однако такие ограничения не устанавливаются и не сохраняются с целью защиты определенного сектора экономики.

Статья 10

Требования к производительности

Стороны подтверждают свои обязательства по Соглашению ВТО о торговых инвестиционных мерах (ТРИМС), а также свои права и обязанности, изложенные в соответствии с их протоколами о присоединении к ВТО.

Статья 11

Допуск персонала

Стороны еще раз подтверждают свои обязательства в отношении внутрикорпоративных переводов и деловых посетителей в рамках своих обязательств по ГАТС.

Статья 12

Публикация законов и нормативных актов, касающихся инвестиций

1. Каждая Сторона обеспечивает своевременную публикацию либо публичную доступность любыми способами ее законов, нормативных актов и правил общего применения.

2. Каждая Сторона заранее публикует проекты законов и нормативных актов общего применения в соответствии со своим национальным законодательством.

3. В отношении законов и нормативных актов общего применения, охватываемых настоящим Соглашением, каждая Сторона должна, насколько это возможно, публиковать законы и нормативные акты на официальных веб-сайтах или в общенациональных изданиях.

4. Одна Сторона вправе обратиться к другой Стороне с запросом о предоставлении копии ее законов, нормативных актов и правил общего применения, касающихся инвестиций. С целью разъяснения запрошенных документов Стороны могут провести консультации.

Статья 13

Прозрачность

1. Стороны соглашаются периодически проводить консультации о путях улучшения практики прозрачности, изложенной в настоящей статье и статье 12 настоящего Соглашения.

2. Насколько это возможно, каждая Сторона должна заранее опубликовать любую меру, упомянутую в пункте 1 статьи 12 настоящего Соглашения, которую она предлагает принять.

3. Предоставление информации

а) По запросу другой Стороны Сторона должна незамедлительно предоставить информацию и ответить на вопросы, касающиеся любой фактической или предлагаемой меры, которая по мнению запрашивающей Стороны может существенно повлиять на работу предприятия настоящего Соглашения или иным образом существенно затрагивает его интересы по настоящему Соглашению в соответствии с требованиями статьи 20 настоящего Соглашения.

б) Любой запрос или информация в соответствии с настоящим пунктом должны быть предоставлены другой Стороне через соответствующие контактные лица.

с) Любая информация, предоставляемая в соответствии с настоящим пунктом, не наносит ущерба тому, соответствует ли данная мера настоящему Соглашению.

4. Административное производство

В целях последовательного, беспристрастного и разумного применения всех мер, упомянутых в статье 12 настоящего Соглашения, каждая Сторона обеспечивает, чтобы в ходе своих административных процедур, применяющих такие меры к конкретным покрытым инвестициям или инвесторам другой Стороны в особых случаях:

а) где это возможно, покрытые инвестиции или инвесторы другой Стороны, которых непосредственно затрагивает судебное разбирательство, получают заблаговременное уведомление в соответствии с внутренними процедурами при возбуждении разбирательства, включая описание характера разбирательства, заявление юридического органа, на основании которого иницируется судебное разбирательство, и общее описание любых спорных вопросов;

б) таким лицам предоставляется разумная возможность представить факты и аргументы в поддержку своей позиции до любого окончательного административного действия, когда позволяют время, характер разбирательства и общественные интересы; и

с) его процедуры соответствуют внутреннему законодательству.

5. Рассмотрение и апелляция

а) Каждая Сторона учреждает или поддерживает работу судебных, квазисудебных или административных трибуналов или процедур с целью оперативного рассмотрения и в обоснованных случаях исправления окончательных административных действий в отношении вопросов, охватываемых настоящим Соглашением. Такие суды должны быть беспристрастными и независимыми от ведомства или органа, на которые возложено административное принуждение, и не должны иметь какой-либо существенной заинтересованности в исходе дела.

б) Каждая Сторона обеспечивает, чтобы в любых таких трибуналах или процедурах сторонам разбирательства было предоставлено право на:

(i) разумную возможность поддержать или защитить свои соответствующие позиции; и

(ii) решение, основанное на доказательствах и материалах или, если того требует внутреннее законодательство, на протоколе, составленном административным органом.

с) Каждая Сторона обеспечивает при условии обжалования или дальнейшего рассмотрения, как это предусмотрено ее внутренним законодательством, что такие решения будут выполняться ведомствами или органами власти в отношении рассматриваемого административного действия.

Статья 14

Особые формальности и требования к информации

1. Ничто в статье 3 настоящего Соглашения не может быть истолковано, как препятствующее Стороне принять или сохранить меру, которая предписывает особые формальности в связи с покрытыми инвестициями, такие как требование, чтобы инвесторы были резидентами Стороны или что покрытые инвестиции должны быть юридически оформлены в соответствии с законами или нормативными актами Стороны при условии, что такие формальности не наносят существенного ущерба защите, предоставляемой Стороной инвесторам другой Стороны и покрытым инвестициям в соответствии с настоящим Соглашением.

2. Несмотря на статьи 3 и 4 настоящего Соглашения, Сторона может потребовать от инвестора другой Стороны или ее покрытых инвестиций предоставить информацию об этих инвестициях исключительно для информационных или статистических целей. Сторона защищает любую конфиденциальную деловую информацию от любого раскрытия, которое могло бы нанести ущерб конкурентному положению инвестора, или покрытых инвестиций. Ничто в настоящем пункте не может быть истолковано, как препятствующее Стороне иным образом получать или раскрывать информацию в связи со справедливым и добросовестным применением своего законодательства.

Статья 15

Другие международные соглашения и обязательства

1. В случае, если международный договор, участниками которого являются государства обеих Сторон, предусматривает более благоприятный режим в отношении вопросов, охватываемых настоящим Соглашением, для их лиц и инвестиций применяется такой более благоприятный режим.

2. В случае, если законодательство одной из Сторон предусматривает режим более благоприятный в отношении вопросов, охватываемых настоящим Соглашением, для лиц другой Стороны и инвестиций лиц другой Стороны применяется такой более благоприятный режим.

Статья 16

Суброгация

Если Сторона (или любой уставный орган, правительственное учреждение или институт, или корпорация, назначенная Стороной) производит платеж инвестору Стороны по гарантии, договору страхования или другой форме возмещения, которую она заключила в отношении покрытой инвестиции, другая Сторона, на территории которой была сделана покрытая инвестиция, признает суброгацию или передачу любых прав, которыми инвесторы могли бы обладать по настоящему Соглашению в отношении покрытой инвестиции, за исключением суброгации, включая любые права согласно разделу В настоящего Соглашения, и при этом инвестору будет запрещено осуществлять такие права в пределах суброгации.

Статья 17

Отказ в преимуществах

1. Сторона может отказать в преимуществах настоящего Соглашения инвестору другой Стороны, являющемуся предприятием такой другой Стороны, и инвестициям этого инвестора, если страна, не являющаяся Стороной, или лица страны, не являющейся Стороной, владеют или контролируют это предприятие, и отказывающая Сторона:

а) не поддерживает дипломатические отношения со страной, не являющейся Стороной; или

б) принимает или сохраняет меры в отношении страны, не являющейся Стороной, или лица страны, не являющейся Стороной, которые запрещают сделки с предприятием или которые были бы нарушены или обойдены, если бы преимущества настоящего Соглашения были предоставлены предприятию или его инвестициям.

2. Сторона может отказать в преимуществах настоящего Соглашения инвестору другой Стороны, являющемуся предприятием такой другой Стороны, и инвестициям этого инвестора, если предприятие не ведет существенной хозяйственной деятельности на территории другой Стороны, и страна, не являющаяся Стороной, или лица страны, не являющейся Стороной, или отказывающей Стороны владеют предприятием или контролируют его.

Статья 18

Основная безопасность

1. Ничто в настоящем Соглашении не должно толковаться:

а) как требующее от Стороны предоставления или разрешения доступа к любой информации, раскрытие которой по ее мнению противоречит ее основным интересам безопасности; или

б) препятствовать Стороне применять меры, которые она добросовестно считает необходимыми для выполнения своих обязательств по Уставу Организации Объединенных Наций в отношении поддержания или восстановления всеобщего мира или безопасности, либо защиты своих собственных основных интересов в области безопасности.

2. Инвесторам другой Стороны и покрытым инвестициям, на которые распространяются меры согласно подпункту (b) пункта 1 настоящей статьи, каждой Стороной должен быть предоставлен недискриминационный режим, независимо от формы их собственности.

Статья 19

Право на регулирование

Стороны подтверждают право регулирования на своих соответствующих территориях для достижения законных политических целей, таких как защита общественного здравоохранения, социальных услуг, государственного образования, безопасности, окружающей среды, включая борьбу с изменением климата, общественной морали или национальной безопасности, защиты потребителей, конфиденциальности и информационной защиты или поощрения и защиты культурного разнообразия.

Сам факт противоречия между правительственными мерами регулирования или изменениями в национальном законодательстве любой из Сторон и ожиданиями инвесторов, а именно, в частности, их ожиданиями прибыли, или факт негативного влияния на это не представляют собой нарушение обязательств по статьям 3 и 4 настоящего Соглашения.

Статья 20

Раскрытие информации

Ничто в настоящем Соглашении не может быть истолковано, как требование от Стороны предоставлять или разрешать доступ к защищенной информации или другой конфиденциальной информации, раскрытие которой препятствовало бы обеспечению правопорядка или иным образом противоречило бы общественным интересам или которое нанесло бы ущерб законным коммерческим интересам конкретных предприятий, государственных или частных.

Статья 21

Пруденциальные меры

1. Несмотря на любые другие положения настоящего Соглашения, Стороне не запрещается принимать или поддерживать меры, касающиеся финансовых услуг, по пруденциальным причинам, в том числе для защиты инвесторов, вкладчиков, держателей страховых полисов или лиц, перед которыми поставщик финансовых услуг несет фидуциарную обязанность, или для обеспечения целостности и стабильности финансовой системы. Если такие меры не соответствуют положениям настоящего Соглашения, они не могут использоваться как средство уклонения от обязательств или обязанностей Стороны по настоящему Соглашению.

2. Ничто в настоящем Соглашении не применяется к недискриминационным мерам общего применения в целях проведения денежно-кредитной и связанной с ней кредитной политики или политики валютного курса.

3. Компетентный орган финансовых услуг Стороны может сделать запрос на консультации с партнером другой Стороны по любому вопросу, касающемуся пруденциального регулирования финансовых услуг. Компетентные органы финансовых услуг другой Стороны должны ответить на запрос о консультациях в течение 30 дней с момента получения такого запроса. После этого Стороны проведут консультации.

4. а) Если истец подает иск в арбитраж в соответствии с разделом В настоящего Соглашения, а ответчик ссылается на пункты 1 или 2 настоящей статьи в качестве защиты, трибунал между инвестором и государством, учрежденный в соответствии с разделом В настоящего Соглашения, не может решать, являются ли пункты 1 и 2 настоящей статьи обоснованным средством защиты в отношении требования истца и в какой степени. Он запросит у Сторон письменный отчет по этому вопросу. Трибунал между инвестором и государством не может приступить к арбитражному разбирательству до получения такого отчета от Сторон или решения арбитражного суда между государствами, в зависимости от обстоятельств.

б) В соответствии с запросом на отчет, полученным в соответствии с подпунктом (а) настоящего пункта, органы финансовых услуг Сторон проводят консультации. Если органы финансовых услуг Сторон примут совместное решение по вопросу о том, являются ли пункты 1 или 2 настоящей статьи обоснованной защитой по иску истца, и если да, то в какой степени, они подготавливают письменный отчет с описанием своего совместного решения. Отчет передается в трибунал между инвестором и государством и является обязательным для трибунала между инвестором и государством.

с) Если в течение 120 дней после даты запроса отчета, упомянутого в подпункте (а) настоящего пункта, органы финансовых услуг Сторон не смогут прийти к совместному решению по вопросу о том, являются ли пункты 1 или 2 настоящей статьи действительной защитой по иску истца и в какой степени, вопрос в течение 30 дней после истечения 120-дневного срока передается любой из Сторон в арбитражный суд между государствами, созданный в соответствии с разделом С настоящего Соглашения. Решение арбитражного суда между государством и государством передается трибуналу между инвестором и государством и является обязательным для суда между инвестором и государством. Все члены любого такого арбитражного суда между государствами должны обладать знаниями или опытом в соответствующем законодательстве или практике в области финансовых услуг, которые могут включать регулирование финансовых учреждений.

Статья 22

Налогообложение

1. За исключением случаев, предусмотренных настоящей статьей, ничто в разделе А настоящего Соглашения не налагает обязательств в отношении налоговых мер.

2. Статья 7 настоящего Соглашения применяется ко всем налоговым мерам, за исключением того, что истец, утверждающий, что налоговая мера предполагает экспроприацию, может подать иск в арбитраж в соответствии с разделом В настоящего Соглашения только в том случае, если:

а) истец сначала обратился в компетентные налоговые органы обеих Сторон в письменной форме с вопросом о том, влечет ли эта налоговая мера экспроприацию; и

б) в течение 180 дней после даты такого обращения компетентные налоговые органы обеих Сторон не пришли к согласию о том, что налоговая мера не является экспроприацией.

3. С учетом пункта 4 статья 10 настоящего Соглашения применяется ко всем налоговым мерам.

4. Ничто в настоящем Соглашении не затрагивает права и обязанности любой из Сторон по любой налоговой конвенции, участниками которой являются государства. В случае любого несоответствия между настоящим Соглашением и любой такой конвенцией, такая конвенция имеет преимущественную силу в пределах несоответствия.

Раздел В
Урегулирование споров между инвесторами и государством

Статья 23
Консультации

1. В случае возникновения инвестиционного спора, если истец намерен передать спор на рассмотрение в арбитраж, он должен направить ответчику запрос о консультациях не позднее, чем за 180 дней до передачи спора на рассмотрение в арбитраж.

В запросе должны:

а) быть указаны имя и адрес истца и, если иск подается от имени предприятия ответчика, который является юридическим лицом, которым истец владеет или контролирует прямо или косвенно, имя, адрес и место регистрации предприятия;

б) быть перечислены доказательства того, что истец является инвестором по настоящему Соглашению;

с) по каждому требованию указываться положение настоящего Соглашения, которое предположительно было нарушено, а также любые другие соответствующие положения;

д) для каждой претензии указываться меры или события, ставшие причиной претензии;

е) по каждой претензии предоставлено краткое изложение правовой и фактической основы; и

ф) указываться требуемая компенсация и приблизительная сумма заявленного ущерба.

2. После подачи запроса на консультации в соответствии с настоящим разделом истец и ответчик должны приступить к консультациям² с целью достижения взаимоприемлемого решения.

Статья 24
Подача иска в арбитраж

1. В случае, если сторона спора считает, что инвестиционный спор не может быть урегулирован путем консультаций в соответствии со статьей 23 настоящего Соглашения, и прошло 180 дней с даты запроса на консультации, истец может подать в арбитраж в соответствии с настоящей статьей иск о том, что:

² Если Стороны спора не договорятся об ином, местом консультаций должна быть столица ответчика.

а) ответчик нарушил обязательство по статье 3, статье 4, статье 5, статье 6, статье 7, статье 8, статье 10 или статье 11 настоящего Соглашения; и

б) истец понес убытки или ущерб по причине или в результате такого нарушения.

2. Инвестор Стороны не может инициировать или продолжать иск в соответствии с настоящим разделом, если иск, включающий ту же самую меру или меры, предположительно представляет собой нарушение, упомянутое в статье 24 настоящего Соглашения, и вытекает из тех же событий или обстоятельств, инициируется или продолжается в соответствии с соглашением между ответчиком и государством, не являющимся государством одной из Сторон:

а) предприятием государства, не являющегося одной из Сторон, которая владеет или контролирует прямо или косвенно инвестора Стороны, или

б) предприятием государства, не являющегося одной из Сторон, которое находится в собственности или под контролем прямо или косвенно инвестора Стороны.

Несмотря на пункт 1 настоящей статьи, иск может быть рассмотрен, если ответчик согласен с тем, что иск может быть рассмотрен.

3. При условии, что с момента событий, послуживших основанием для иска, прошло 180 дней, истец может предъявить иск, указанный в пункте 1 настоящей статьи:

а) в соответствии с Конвенцией МЦУИС и Правилами процедуры арбитражного разбирательства МЦУИС при условии, что и ответчик, и Сторона, не участвующая в споре, являются сторонами Конвенции МЦУИС;

б) в соответствии с Дополнительными правилами МЦУИС при условии, что-либо ответчик, либо Сторона, не участвующая в споре, являются стороной Конвенции МЦУИС;

с) в соответствии с Арбитражным регламентом ЮНСИТРАЛ³; или

д) если истец и ответчик согласны, в любое другое арбитражное учреждение или в соответствии с любыми другими арбитражными правилами.

³ В случае арбитража по разделу В в соответствии с Арбитражным регламентом ЮНСИТРАЛ Правила ЮНСИТРАЛ о прозрачности арбитража между инвесторами и государством на основе международных договоров неприменимы, если стороны спора не договорились об ином.

Истец может также передать спор на рассмотрение в компетентный суд Стороны, в которой были осуществлены инвестиции в соответствии с ее национальным законодательством.

4. Иск считается переданным в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, если уведомление истца об арбитраже или просьба об арбитраже («уведомление об арбитраже»):

а) упомянутое в пункте 1 статьи 36 Конвенции МЦУИС, принято Генеральным секретарем;

б) указанное в статье 2 приложения С Дополнительных правил МЦУИС, получено Генеральным секретарем;

с) упомянутое в статье 3 Арбитражного регламента ЮНСИТРАЛ вместе с исковым заявлением, указанным в статье 20 Арбитражного регламента ЮНСИТРАЛ, получено ответчиком; или

д) упомянутое в любом арбитражном учреждении или арбитражном регламенте, выбранном в соответствии с подпунктом (d) пункта 3 настоящей статьи, получено ответчиком.

5. В дополнение к любой другой информации, требуемой применимыми арбитражными правилами, уведомление об арбитраже также должно включать информацию, касающуюся каждой из категорий, указанных в статье 23 настоящего Соглашения.

6. Арбитражный регламент, применимый в соответствии с пунктом 3 настоящей статьи и действующий на дату подачи иска или претензий в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, регулирует арбитражное разбирательство, за исключением случаев, измененных настоящим Соглашением.

Статья 25

Согласие каждой стороны на арбитраж

1. Каждая Сторона соглашается на подачу иска в арбитраж в соответствии с настоящим разделом настоящего Соглашения.

2. Согласие в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи и подача иска в арбитраж в соответствии с настоящим разделом должны удовлетворять требованиям:

а) главы II Конвенции МЦУИС (Юрисдикция Центра) и Дополнительных правил МЦУИС для письменного согласия сторон спора; и

б) статьи II Нью-Йоркской конвенции о «соглашении в письменной форме».

Статья 26

Условия и ограничения согласия каждой стороны

1. Ни один иск не может быть передан в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, если прошло более трех лет с даты, когда истец впервые узнал или должен был впервые узнать о нарушении, предполагаемом в соответствии с пунктом 1 статьи 24 настоящего Соглашения, и о том, что истец понес убытки или ущерб.

2. Ни один иск не может быть передан в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, за исключением случаев, когда:

а) истец дает письменное согласие на арбитраж в соответствии с процедурами, изложенными в настоящем Соглашении;

б) претензия вытекает из мер, включенных в запрос на консультации, поданный заявителем в соответствии со статьей 23 настоящего Соглашения; и

с) уведомление об арбитраже сопровождается письменным отказом истца от любого права инициировать или продолжать в любом административном трибунале или суде в соответствии с национальным законодательством Стороны или другими процедурами разрешения споров любое разбирательство в отношении любой меры, предположительно представляющей собой нарушение, упомянутое в статье 24 настоящего Соглашения.

Статья 27

Состав трибунала

1. Если стороны спора не договорились об ином, состав трибунала состоит из трех арбитров: одного арбитра, назначаемого каждой из сторон спора, и третьего, который является председательствующим арбитром, назначаемого по соглашению сторон спора.

2. Генеральный секретарь выступает в качестве компетентного органа для арбитража в соответствии с настоящим разделом.

3. Если трибунал не был сформирован в течение 90 дней с даты подачи иска в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, компетентный орган по запросу стороны спора назначает по своему усмотрению и после консультации с сторонами спора, арбитра или арбитров, которые еще не назначены.

4. Назначающий орган не может назначать председательствующего арбитра, который является гражданином государства одной из Сторон, если только обе Стороны спора не договорились об ином.

5. В случае, если назначающий орган назначает председательствующего арбитра в соответствии с соответствующими арбитражными правилами, назначаемый председательствующий арбитр должен быть признанным экспертом в области международного публичного права и иметь опыт урегулирования споров между инвестором и государством.

Статья 28

Порядок арбитража

1. Стороны спора соглашаются с юридическим местом любого арбитража в соответствии с соответствующими правилами пункта 3 статьи 24 настоящего Соглашения. Если стороны спора не придут к согласию, трибунал должен определить место арбитража в соответствии с применимыми правилами арбитража, обеспечивая, чтобы место арбитража находилось на территории государства, являющегося членом Нью-Йоркской конвенции.

2. Сторона, которая не является участником спора, может делать устные и письменные обращения в арбитраж касательно интерпретации настоящего Соглашения.

3. Несмотря на пункт 2 настоящей статьи, без письменного согласия сторон спора трибунал не имеет права принимать и рассматривать заявления физического или юридического лица *amicus curiae*, не являющегося участником спора.

Статья 29

Финансирование третьей стороной

1. Сторона спора подает письменное уведомление с указанием имени и адреса любой не участвующей в споре стороны, от которой сторона спора прямо или косвенно получила средства для ведения или защиты судебного разбирательства посредством пожертвования или гранта, или в обмен на вознаграждение, зависящее от исхода судебного разбирательства («финансирование третьей стороной»). Если сторона, не участвующая в споре и предоставляющая финансирование, является юридическим лицом, в уведомлении должны быть указаны имена физических и юридических лиц, которые владеют и контролируют это юридическое лицо.

2. Сторона спора, получающая финансирование от третьей стороны, должна подать уведомление, упомянутое в пункте 1 настоящей статьи, другой стороне спора или, в случае арбитража в рамках МЦУИС, другой стороне спора и Генеральному секретарю после подачи уведомления об арбитраже или сразу после заключения соглашения о финансировании третьей стороны после подачи уведомления об арбитраже.

3. Уведомление о финансировании третьей стороной должно быть передано любому арбитру, предложенному к назначению или назначенному. Арбитры определяют, может ли раскрытая информация по мнению сторон спора вызвать сомнения в их независимости или беспристрастности, или продемонстрировать предвзятость, конфликт интересов, некорректность или видимость предвзятости.

4. Для большей определенности настоящая статья не наносит ущерба правовому статусу и законности финансирования третьей стороной в соответствии с национальным законодательством Стороны.

Статья 30

Обеспечение расходов

1. Трибунал может потребовать обеспечения возмещения расходов по предложению Стороны, которая является стороной в споре.

2. При определении того, следует ли обязать истца предоставить обеспечение расходов, трибунал должен учитывать все соответствующие обстоятельства, включая наличие финансирования третьей стороны.

3. Трибунал назначает обеспечение расходов, если:

а) есть основания полагать, что истец не сможет произвести оплату, если возмещение расходов будет в пользу ответчика; или

б) есть основания полагать, что истец структурировал предприятие или продал активы, чтобы избежать последствий арбитражного разбирательства.

4. Если истец не уплатит обеспечение расходов, назначенное трибуналом, трибунал прекращает арбитражное разбирательство.

Статья 31

Применимое право

1. С учетом пункта 2 настоящей статьи, когда иск подается в соответствии с пунктом 1 статьи 24 настоящего Соглашения, трибунал решает спорные вопросы в соответствии с настоящим Соглашением и применимыми нормами международного права⁴.

2. Совместное решение Сторон, заявляющих о своей интерпретации положения настоящего Соглашения, является обязательным для суда, рассматривающего любой текущий или последующий спор, и любое решение или арбитражное решение, вынесенное таким трибуналом, должны соответствовать этому совместному решению.

Статья 32

Арбитражные решения

1. В тех случаях, когда трибунал выносит арбитражное решение в отношении ответчика, он может присудить отдельно или в совокупности только:

- а) денежный ущерб и любые применимые проценты; и
- б) реституцию имущества, и в этом случае решение должно предусматривать, что ответчик может выплатить денежную компенсацию ущерба и любые применимые проценты вместо реституции.

Трибунал может также присуждать расходы и гонорары адвокатам в соответствии с настоящим разделом и применимыми арбитражными правилами.

2. Трибунал не может назначать штрафные санкции.

3. Арбитражное решение должно быть незамедлительно доведено до сведения общественности⁵.

4. Сторона спора не будет добиваться приведения в исполнение окончательного арбитражного решения до тех пор, пока:

- а) в случае окончательного арбитражного решения, вынесенного в соответствии с Конвенцией МЦУИС:

⁴ Для большей определенности это положение применяется без ущерба какому-либо рассмотрению внутреннему законодательству ответчика, в тех случаях если оно имеет отношение к иску по сути.

⁵ Для большей определенности, ничто в этом разделе не требует от респондента раскрывать защищенную информацию или предоставлять, или разрешать доступ к информации, в которой он может отказать в соответствии статьями 18 или статьями 20.

(i) с даты вынесения арбитражного решения прошло 120 дней, и ни одна из сторон спора не потребовала пересмотра или отмены арбитражного решения; или

(ii) процедура пересмотра или аннулирования завершена; и

b) в случае окончательного арбитражного решения в соответствии с Дополнительными правилами МЦУИС, Арбитражным регламентом ЮНСИТРАЛ или правилами, выбранными в соответствии с подпунктом (d) пункта 3 статьи 24 настоящего Соглашения:

(i) с даты вынесения арбитражного решения прошло 90 дней, и ни одна из сторон спора не начала разбирательство по пересмотру, отмене или аннулированию арбитражного решения; или

(ii) суд отклонил или удовлетворил заявление о пересмотре, отмене или аннулировании решения, и дальнейшая апелляция не подается.

5. Арбитражное решение, вынесенное трибуналом, не имеет обязательной силы, за исключением отношений между сторонами спора и в отношении конкретного дела.

6. Ничто в настоящем разделе не должно толковаться как затрагивающее позицию любой из Сторон в отношении иммунитета ее государственной собственности, включая имущество Центрального банка.

Статья 33

Экспертные заключения

Без ущерба для назначения других видов экспертов, если это разрешено применимыми арбитражными правилами, трибунал по просьбе стороны в споре или, если стороны в споре не одобряют это, по своей собственной инициативе, может назначить одного или нескольких экспертов сообщать ему в письменном виде по любому фактическому вопросу, касающемуся окружающей среды, здоровья, безопасности, или другим научным вопросам, поднятым стороной спора в ходе разбирательства, с учетом таких условий, которые стороны спора могут согласовать.

Раздел С
Урегулирование межгосударственных споров

Статья 34
Консультации

1. В том случае, когда Сторона (Сторона-истец) считает, что с другой Стороной (Сторона-ответчик) возник спор, она может направить Стороне-ответчику письменную просьбу о проведении консультаций в отношении любого действия или бездействия, которые могут быть вменены в вину этой Стороне и которые приводят к нарушению положений настоящего Соглашения.

2. В запросе на консультации должны быть указаны причины запроса, включая указание рассматриваемого действия или бездействия и указание правового основания для жалобы.

3. Если запрос на консультации сделан в соответствии с настоящим разделом, Сторона-ответчик, если иное не согласовано взаимно, добросовестно вступит в консультации в течение периода не позднее 30 дней после даты получения запроса с целью достижения взаимоприемлемого решения. Если Сторона-ответчик не вступает в консультации в течение периода, не превышающего 30 дней или иного взаимно согласованного периода после даты получения запроса, то Сторона-истец, запросившая проведение консультаций, может приступить непосредственно к представлению спора в арбитраж в соответствии с настоящим разделом.

Статья 35
Передача спора в арбитраж

1. В случае, если спор не может быть урегулирован путем консультаций в соответствии со статьей 34 настоящего Соглашения в течение 180 дней после даты получения запроса на консультации, Сторона-истец может представить запрос, упомянутый в пункте 2 статьи 34 настоящего Соглашения, в арбитраж в соответствии с Арбитражным регламентом ЮНСИТРАЛ.

2. Арбитражный регламент, применимый в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи и действующий на дату передачи дела или вопросов в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, регулирует арбитражное разбирательство, за исключением случаев, измененных Сторонами или настоящим Соглашением.

3. Сторона-истец должна предоставить в уведомлении об арбитраже имя арбитра, которого назначает Сторона-истец.

Статья 36

Состав трибунала

1. В состав арбитража входят три арбитра: один арбитр, назначаемый каждой из Сторон спора, который не должен быть гражданином государства этой Стороны, и третий арбитр, который является председателем, назначаемый по соглашению Сторон спора.

2. Если отвечающая Сторона не назначает арбитра или Стороны спора не назначают совместно председателя трибунала в течение 30 дней с даты передачи дела в арбитраж в соответствии с настоящим разделом, такой арбитр или председатель назначаются Председателем международного суда по его или её усмотрению.

3. Если Председатель международного суда является гражданином государства или постоянным жителем любой из Сторон, или он или она не могут действовать по иным причинам, Вице-Председателю Международного Суда предлагается произвести указанные назначения. Если Вице-Председатель Международного Суда является гражданином государства или постоянным жителем любой из Сторон, или он или она не могут действовать по иным причинам, следующему по старшинству члену Международного Суда, который не является ни гражданином, ни постоянным жителем государства любой из Сторон, предлагается сделать необходимые назначения.

Статья 37

Проведение арбитража

Без письменного согласия Сторон спора трибунал не имеет полномочий принимать и рассматривать заявления *amicus curiae* от физического или юридического лица, не являющегося Стороной спора.

Если Стороны не договорились об ином, место арбитража определяется арбитражем.

Статья 38

Решения

1. Трибунал может вынести решение, состоящее из следующего:
 - а) установление того, что Сторона-ответчик действовала не в соответствии с обязательствами по настоящему Соглашению и рекомендациями, если Стороны совместно запросили их, для разрешения спора; или
 - б) в случае вопроса, переданного на арбитраж в соответствии с пунктом 4 статьи 21 настоящего Соглашения, решение о том, являются ли пункты 1 или 2 статьи 21 настоящего Соглашения действительной защитой, и если да, то в какой степени.
2. Решение, вынесенное трибуналом, учрежденным в соответствии с настоящим разделом, имеет обязательную силу только для Сторон спора и в отношении конкретного случая.
3. Стороны спора должны без промедления и добросовестно соблюдать и выполнять решение трибунала, созданного в соответствии с настоящим разделом, за исключением случаев, когда решение выносится в соответствии с подпунктом (b) пункта 1 настоящей статьи.
4. Расходы, понесенные арбитрами, и другие расходы, связанные с разбирательством, оплачиваются Сторонами поровну. Однако арбитражный суд может по своему усмотрению распорядиться, чтобы более высокая доля расходов была оплачена одной из Сторон в соответствии с настоящим Соглашением и применимым арбитражным регламентом.

Статья 39

Вступление в силу, внесение изменений и дополнений, срок действия и прекращение действия

1. Настоящее Соглашение вступает в силу по истечении тридцати дней с даты получения по дипломатическим каналам последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для вступления в силу настоящего Соглашения.

2. Настоящее Соглашение заключается сроком на 10 (десять) лет и будет автоматически продлеваться на последующие десятилетние периоды, пока одна из Сторон не направит другой Стороне письменное уведомление о своем намерении прекратить действие настоящего Соглашения. Настоящее Соглашение прекращает свое действие по истечении 180 (сто восемьдесят) дней с даты получения по дипломатическим каналам одной Стороной письменного уведомления другой Стороны о своем намерении прекратить действие настоящего Соглашения.

3. С даты вступления в силу настоящего Соглашения прекращает свое действие Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Китайской Народной Республики о поощрении и взаимной защите инвестиций от 10 августа 1992 года (далее – Соглашение 1992 года). Для большей определенности действие пункта 4 статьи 12 Соглашения 1992 года также прекращается.

4. Несмотря на пункт 3 настоящего Соглашения, претензия может быть подана согласно соответствующим положениям Соглашения 1992 года в отношении любого действия или факта, которые имели место, или любой ситуации, существовавшей в период действия указанного Соглашения, и при условии, что с даты вступления в силу настоящего Соглашения прошло не более 3 (три) лет.

5. Стороны по взаимному согласию могут вносить в настоящее Соглашение изменения и дополнения, которые являются его неотъемлемой частью и оформляются отдельными протоколами, вступающими в силу в порядке, предусмотренном пунктом 1 настоящей статьи.

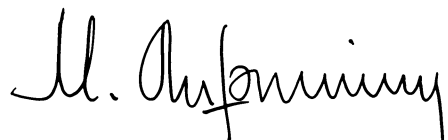
6. В отношении покрытых инвестиций, осуществленных до даты прекращения действия настоящего Соглашения, все остальные статьи настоящего Соглашения продолжают действовать в течение дополнительного десятилетнего периода с даты прекращения действия настоящего Соглашения.

7. Приложение к настоящему Соглашению является неотъемлемой частью настоящего Соглашения.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся, должным образом уполномоченные на то соответствующими правительствами, подписали настоящее Соглашение.

Совершено в городе Астана «16» июня 2025 года в двух экземплярах, каждый на казахском, русском, китайском и английском языках, все тексты имеют одинаковую силу. В случае разногласий в толковании положений настоящего Соглашения Стороны обращаются к тексту на английском языке.

**За Правительство
Республики Казахстан**

**За Правительство
Китайской
Народной Республики**

Приложение Экспроприация

Стороны подтверждают общее понимание того, что:

1. Пункт 1 статьи 7 настоящего Соглашения призван отразить обычное международное право, касающееся обязательств государств в отношении экспроприации.

2. Действие или серия действий Стороны не могут представлять собой экспроприацию, если они не затрагивают материальное или нематериальное имущественное право или имущественный интерес в инвестициях.

3. Пункт 1 статьи 7 настоящего Соглашения рассматривает две ситуации. Первая – это прямая экспроприация, когда инвестиции национализируются или иным образом напрямую экспроприируются путем формальной передачи права собственности или прямого изъятия.

4. Вторая ситуация, рассматриваемая в пункте 1 статьи 7 настоящего Соглашения, – это косвенная экспроприация, когда действие или серия действий Стороны имеют эффект, эквивалентный прямой экспроприации без формальной передачи права собственности или прямого захвата.

а) Определение того, являются ли действие или серия действий Стороны в конкретной фактической ситуации косвенной экспроприацией, требует проведения в каждом конкретном случае основанного на фактах расследования, которое учитывает, среди прочих факторов:

(i) экономические последствия действий правительства, хотя тот факт, что действие или серия действий Стороны оказывают неблагоприятное воздействие на экономическую ценность инвестиций, сам по себе не доказывает, что произошла косвенная экспроприация;

(ii) степень, в которой действия правительства противоречат четким, разумным ожиданиям, подкрепленным инвестициями; и

(iii) характер, цель и длительность действий правительства.

б) За исключением редких обстоятельств, недискриминационные регулятивные действия Стороны, которые разработаны и применяются для защиты законных целей общественного благосостояния, таких как общественная мораль, общественный порядок, общественное здравоохранение, безопасность и окружающая среда, не представляют собой косвенную экспроприацию.

**AGREEMENT BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
AND
THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA
ON THE PROMOTION AND RECIPROCAL PROTECTION OF
INVESTMENTS**

The Government of the Republic of Kazakhstan and the Government of the People's Republic of China (hereinafter referred to as the "Parties"),

Recognizing the rapid growth of investment flows between the Parties;

Recognizing that the encouragement, promotion and protection of such investments will be conducive to stimulating business initiative of the investors and enhancing economic prosperity of the Parties;

Desiring to further promote investment and intensify economic cooperation between the Parties; and

Desiring to create a transparent, stable and predictable investment environment;

Have agreed as follows:

**Section A
General Provisions**

**Article 1
Definitions**

For the purposes of this Agreement:

"Centre" means the International Centre for Settlement of Investment Disputes ("ICSID") established by the ICSID Convention;

"enterprise" means any legal entity constituted or organized under applicable legislation of a Party, whether privately or governmentally owned or controlled, including a corporation, trust, partnership, sole proprietorship, joint venture, association, or similar organization; and a branch of an enterprise;

"existing" means in effect on the date of entry into force of this Agreement;

"freely usable currency" means "freely usable currency" as determined by the International Monetary Fund under its Articles of Agreement;

"GATS" means the General Agreement on Trade in Services, contained in Annex 1B to the WTO Agreement;

“ICSID Additional Facility Rules” means the Rules Governing the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of the International Centre for Settlement of Investment Disputes;

“ICSID Convention” means the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States, done at Washington, March 18, 1965;

“covered investment” means, with respect to a Party, an investment in its territory of an investor of the other Party in existence on the date of the entry into force of this Agreement or an investment of an investor of the other Party admitted by the Party in accordance with its legislation thereafter, and which has such characteristics as the commitment of capital or other assets, the expectation of gain or profit and the assumption of risk;

“investment” means every asset that an investor owns or controls, directly or indirectly, and includes the following:

- a) an enterprise;
- b) shares, stock, and other forms of equity participation in an enterprise;
- c) bonds, debentures, other debt instruments, and loans (including loans to, or debt securities issued by a Party);
- d) futures, options and other derivatives;
- e) turnkey, construction, management, production, concession, revenue-sharing, and other similar contracts;
- f) intellectual property rights;
- g) licenses, authorizations, permits, and similar rights conferred pursuant to the legislation of a Party; and
- h) other tangible or intangible, movable or immovable property, or other property rights;

“investor of a Party” means:

a) a natural person who is a national of the State of this Party in accordance with its national legislation; or

b) an enterprise of the State of this Party, which makes or has made an investment, or has undertaken concrete actions for the purpose of making an investment¹ in the territory of the other Party;

“measure” includes any law, regulation, procedure, requirement, or practice;

“national legislation” means laws, regulations, rules, procedures of the States of the Parties;

¹ For greater certainty, concrete actions for the purpose of making an investment include actions such as the allocation of resources or capital for the establishment of a business

“protected information” means confidential business information or information that is privileged or otherwise protected from disclosure under a Party’s national legislation;

“Secretary-General” means the Secretary-General of ICSID;

“territory” means:

a) with respect to the Republic of Kazakhstan, the territory of the Republic of Kazakhstan, within land, maritime, and air boundaries, including land, waters, subsoil and airspace, over which the Republic of Kazakhstan exercises sovereignty and extends jurisdiction in accordance with its national legislation and international law; and

b) with respect to the People’s Republic of China, the entire customs territory of China, including land territory, territorial airspace, internal waters and territorial sea as well as their bed and subsoil, and any area beyond its territorial sea within which it may exercise sovereign rights and/or jurisdiction in accordance with international law and its domestic law;

“TRIPS Agreement” means the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, contained in Annex 1C to the WTO Agreement;

“UNCITRAL Arbitration Rules” means the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law;

“WTO Agreement” means the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, done on April 15, 1994.

Article 2

Scope and Coverage

1. This Agreement applies to measures adopted or maintained by a Party relating to:

- a) investors of the other Party; and
- b) covered investments.

2. The provisions in this Agreement shall apply to all investments made by investors of a Party in the territory of the other Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to claims arising out of events which occurred, or claims which had been raised, prior to the entry into force of this Agreement. For greater certainty, this Agreement shall not apply to disputes which had been raised or resolved prior to the entry into force of this Agreement.

3. The provisions of this Agreement shall not apply to:

a) subsidies or grants provided by the Parties, including government-supported loans, guarantees or insurance, or to any conditions attached to the receipt or continued receipt of such subsidies or grants, whether such subsidies or grants are offered exclusively to investors of States of the Parties or their investments, unless such subsidies or grants are provided through a written investment agreement between a Party and an investor of the other Party;

b) matters of taxation in the territory of either Party, except as set out in Article 22 of this Agreement. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of either Party under the Agreement between the Government of the Republic of Kazakhstan and the Government of the People's Republic of China for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with respect to Taxes on Income of September 12, 2001, as may be amended from time to time ("DTA"). In the event of any inconsistency between this Agreement and the DTA, the latter shall prevail to the extent of the inconsistency; and

c) public procurement. For greater certainty, this paragraph does not prevent this Agreement from applying to measures that affect investment invested as the result of such procurement.

Article 3 National Treatment

1. Each Party shall accord to investors of the other Party treatment no less favorable than that it accords, in like circumstances, to its own investors with respect to the management, conduct, operation, and sale or other disposition of investments in its territory.

2. Each Party shall accord to covered investments treatment no less favorable than that it accords, in like circumstances, to investments in its territory of its own investors with respect to the management, conduct, operation, and sale or other disposition of investments.

3. For greater certainty, the reference to "like circumstances" in this Article requires a comprehensive examination in each specific case of the totality of the circumstances of the investment, including:

- a) the sector in which the investor operates;
- b) the purpose of the relevant measure;
- c) whether the relevant treatment distinguishes between investors or investments based on legitimate public welfare or public policy objectives; and
- d) other factors directly relevant to the investment or investor with respect to the measure under consideration.

4. This Article does not apply to:
- a) any existing non-conforming measures maintained within the territory of a Party; or
 - b) the continuation or amendment of any non-conforming measure referred to in sub-paragraph (a) of this paragraph.

Article 4

Most-Favored-Nation Treatment

1. Each Party shall accord to investors of the other Party treatment no less favorable than that it accords, in like circumstances, to investors of any non-Party with respect to the management, conduct, operation, and sale or other disposition of investments in its territory.

2. Each Party shall accord to covered investments treatment no less favorable than that it accords, in like circumstances, to investments of investors of any non-Party with respect to the management, conduct, operation, and sale or other disposition of investments in its territory.

3. The provisions of this Article shall not be construed as obliging one Party to extend to investors of the other Party and investments of investors of the other Party the benefits of any treatment, preferences or privileges resulting from:

- a) any existing or future customs union, free trade area, free trade arrangement, common market to which either of the Parties is a party;
- b) any bilateral or multilateral investment agreements in force or signed before the date of entry into force of this Agreement; and
- c) agreements for the Avoidance of Double Taxation or other international agreements on taxation.

4. For greater certainty, the reference to “like circumstances” in this Article requires a comprehensive examination in each specific case of the totality of the circumstances of the investment, including:

- a) the sector in which the investor operates;
- b) the purpose of the relevant measure;
- c) whether the relevant treatment distinguishes between investors or investments based on legitimate public welfare or public policy objectives; and
- d) other factors directly relevant to the investment or investor with respect to the measure under consideration.

5. For greater certainty, treatment referred to in this Article does not encompass dispute resolution mechanisms or procedures, such as those included in Section B of this Agreement, that are provided for in international investment or trade agreements.

Article 5

Fair and Equitable Treatment

1. Each Party shall accord covered investment fair and equitable treatment and full protection and security.

2. A Party breaches the obligation of fair and equitable treatment referred to in paragraph 1 of this Article, if the measure taken constitutes:

- a) denial of justice in criminal, civil or administrative proceedings;
- b) substantial breach of due process; or
- c) outright arbitrariness.

For greater certainty, the mere fact that a Party takes or fails to take action that may not meet an investor's legitimate expectations is not a breach of this Article, even if the result would be a loss or reduction in the size of covered investment.

3. A finding that there has been a breach of another provision of this Agreement or a separate international agreement does not establish that there has been a breach of this Article.

Article 6

Treatment in Case of Armed Conflict or Civil Strife

1. Each Party shall accord to investors of the other Party and to covered investments non-discriminatory treatment with respect to measures it adopts or maintains relating to losses suffered by investments in its territory owing to armed conflict or civil strife.

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, if an investor of one Party, in the situations referred to in paragraph 1 of this Article, suffers a loss in the territory of the other Party resulting from:

a) requisitioning of its covered investment or part thereof by the latter's forces or authorities; or

b) destruction of its covered investment or part thereof by the latter's forces or authorities, which was not required by the necessity of the situation,

the latter Party shall provide the investor restitution, compensation, or both, as appropriate, for such loss. Any compensation shall be in accordance with paragraphs 2 through 4 of Article 7 of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 7

Expropriation and Compensation

1. Neither Party may expropriate or nationalize a covered investment either directly or indirectly through measures equivalent to expropriation or nationalization ("expropriation"), except:

- a) for a public purpose;
- b) in a non-discriminatory manner;
- c) on payment of compensation in accordance with this article; and
- d) in accordance with due process of law.

2. The compensation referred to in subparagraph (c) of paragraph 1 of this Article shall:

- a) be paid without delay;
- b) be equivalent to the fair market value of the expropriated investment immediately before the expropriation took place ("the date of expropriation");
- c) not reflect any change in value occurring because the intended expropriation had become known earlier; and
- d) be fully realizable and freely transferable.

3. If the fair market value is denominated in a freely usable currency, the compensation referred to in subparagraph (c) of paragraph 1 of this Article shall be no less than the fair market value on the date of expropriation, plus interest at a commercially reasonable interest rate for that currency accrued from the date of expropriation until the date of payment.

4. If the fair market value is denominated in a currency that is not freely usable, the compensation referred to in subparagraph (c) of paragraph 1 of this Article – converted into the currency of payment at the market rate of exchange prevailing on the date of payment – shall be no less than:

- a) the fair market value on the date of expropriation, converted into a freely usable currency at the market rate of exchange prevailing on that date, plus
- b) interest, at a commercially reasonable interest rate for that freely usable currency accrued from the date of expropriation until the date of payment.

5. This Article does not apply to the issuance of compulsory licenses granted in relation to intellectual property rights in accordance with the TRIPS Agreement, or to the revocation, limitation, or creation of intellectual property rights, to the extent that such issuance, revocation, limitation, or creation is consistent with the TRIPS Agreement.

Article 8

Payments and Transfers

1. Except for the cases provided for in Article 9 of this Agreement, each Party in whose territory the investments of investors of the other Party have been made, after fulfilling all tax obligations in accordance with its national legislation, authorizes investors of the other Party any transfers and payments related to investments into its territory and/or beyond its borders. Such payments and transfers include:

- a) contributions to capital;
- b) profits;
- c) proceeds from the sale of all or any part of the investment, proceeds from the partial or complete liquidation of the investment;
- d) payments made under contracts, including loan agreements;
- e) wages and other remuneration of personnel employed abroad and working in the territory of the Party in which the investors' investments were made; and
- f) payments under the Article 7 and the Section B of this Agreement.

2. Transfers and payments referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without undue delay and without restrictions in a freely usable currency at the market exchange rate prevailing at the day of transfer or payment.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 and 2 of this Article, a Party may delay or restrict a payment or transfer through the equitable, non-discriminatory and good faith application of its national legislation relating to:

- a) bankruptcy, insolvency or protection of the rights of creditors;
- b) compliance with labor obligations;
- c) issuing, trading or dealing in securities or derivatives (derivative financial instruments);
- d) assistance of law enforcement or financial regulators;
- e) criminal offenses;
- f) compliance with the legislation on taxes and other mandatory payments to the budget;
- g) insurance of compliance with the orders or decisions of judicial, administrative or arbitration processes;
- h) compliance with social security and public retirement savings obligations; and
- i) combating the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction.

4. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of a Party that is a member of the International Monetary Fund under the Articles of the Agreement of the International Monetary Fund, including the use of foreign exchange transactions that are in conformity with the Articles of the Agreement of the International Monetary Fund, provided that a Party shall not impose restrictions on any capital transactions inconsistently with its specific obligations under this Agreement regarding such transactions, except under Article 9 of this Agreement or at the request of the International Monetary Fund.

Article 9

Restrictions to Safeguard the Balance of Payments

1. In the event of serious balance-of-payments and external financial difficulties or threat thereof, nothing in this Agreement shall be construed as preventing a Party from adopting or maintaining restrictions on payments or transfers related to the capital movements.

2. Any measures, adopted or maintained under the paragraph 1 of this Article shall:

a) be consistent with the Articles of Agreement of the International Monetary Fund;

b) avoid unnecessary damage to the commercial, economic and financial interests of investors of the other Party;

c) not exceed those necessary to deal with the circumstances described in paragraph 1 of this Article;

d) be temporary and be phased out progressively as the situation specified in paragraph 1 of this Article improves; and

e) be applied on a non-discriminatory basis.

3. Any restrictions adopted or maintained under paragraph 1 of this Article, or any changes therein, shall be notified to the other Party.

4. The Party adopting any restrictions under paragraph 1 of this Article shall commence consultations with the other Party to review the restrictions adopted by it.

5. In determining the scope of such restrictions, the Parties may give preference to sectors of the economy that are more important to their economic or development programs. However, such restrictions shall not be adopted or maintained in order to protect a particular sector of the economy.

Article 10
Performance Requirements

Parties reaffirm their obligations under the WTO Agreement on Trade Related Investment Measures (TRIMS) and their rights and obligations set out in accordance with their Protocols of Accession to the WTO.

Article 11
Entry of Personnel

The Parties reaffirm their commitments with respect to intra-corporate transferees and business visitors under their GATS commitments.

Article 12
Publication of Laws and Regulations Respecting Investment

1. Each Party shall ensure that its laws, regulations and rules of general application are promptly published or otherwise made publicly available.
2. Each Party shall publish in advance draft laws and regulations of general application in accordance with its national legislation.
3. With respect to laws and regulations of general application covered by this Agreement, each Party should, to the extent possible, publish the laws and regulations in official websites or journals of national circulation.
4. One Party may request the other Party to provide a copy of its laws, regulations and rules of general application relating to investments. The Parties may commence consultations in order to clarify the requested documents.

Article 13
Transparency

1. The Parties agree to consult periodically on ways to improve the transparency practices set out in this Article and Article 12 of this Agreement.
2. To the extent possible, each Party should publish in advance any measure referred to paragraph 1 of Article 12 of this Agreement that it proposes to adopt.

3. Provision of Information

a) On request of the other Party, a Party shall promptly provide information and respond to questions pertaining to any actual or proposed measure that the requesting Party considers might materially affect the operation of this Agreement or otherwise substantially affect its interests under this Agreement in accordance with requirements of Article 20 of this Agreement.

b) Any request or information under this paragraph shall be provided to the other Party through the relevant contact points.

c) Any information provided under this paragraph shall be without prejudice as to whether the measure is consistent with this Agreement.

4. Administrative Proceedings

With a view to administering in a consistent, impartial, and reasonable manner all measures referred to in Article 12 of this Agreement, each Party shall ensure that in its administrative proceedings applying such measures to particular covered investments or investors of the other Party in specific cases:

a) wherever possible, covered investments or investors of the other Party that are directly affected by a proceeding are provided reasonable notice, in accordance with domestic procedures, when a proceeding is initiated, including a description of the nature of the proceeding, a statement of the legal authority under which the proceeding is initiated, and a general description of any issues in controversy;

b) such persons are afforded a reasonable opportunity to present facts and arguments in support of their positions prior to any final administrative action, when time, the nature of the proceeding, and the public interest permit; and

c) its procedures are in accordance with domestic law.

5. Review and Appeal

a) Each Party shall establish or maintain judicial, quasi-judicial, or administrative tribunals or procedures for the purpose of the prompt review and, where warranted, correction of final administrative actions regarding matters covered by this Agreement. Such tribunals shall be impartial and independent of the office or authority entrusted with administrative enforcement and shall not have any substantial interest in the outcome of the matter.

b) Each Party shall ensure that, in any such tribunals or procedures, the parties to the proceeding are provided with the right to:

(i) a reasonable opportunity to support or defend their respective positions; and

(ii) a decision based on the evidence and submissions of record or, where required by domestic law, the record compiled by the administrative authority.

c) Each Party shall ensure, subject to appeal or further review as provided in its domestic law, that such decisions shall be implemented by the offices or authorities with respect to the administrative action at issue.

Article 14

Special Formalities and Information Requirements

1. Nothing in Article 3 of this Agreement shall be construed to prevent a Party from adopting or maintaining a measure that prescribes special formalities in connection with covered investments, such as a requirement that investors be residents of the Party or that covered investments be legally constituted under the laws or regulations of the Party, provided that such formalities do not materially impair the protections afforded by a Party to investors of the other Party and covered investments pursuant to this Agreement.

2. Notwithstanding Articles 3 and 4 of this Agreement, a Party may require an investor of the other Party or its covered investment to provide information concerning that investment solely for informational or statistical purposes. The Party shall protect any confidential business information from any disclosure that would prejudice the competitive position of the investor or the covered investment. Nothing in this paragraph shall be construed to prevent a Party from otherwise obtaining or disclosing information in connection with the equitable and good faith application of its law.

Article 15

Other International Agreements and Obligations

1. In case an international treaty to which the States of the both Parties are party provides for more favourable treatment in respect of matters covered by this Agreement for their persons and investments, such more favourable treatment shall be applied.

2. In case legislation of a Party provides for more favourable treatment in respect of matters covered by this Agreement for the persons of the other Party and investments of the persons of the other Party, such more favourable treatment shall be applied.

Article 16

Subrogation

If a Party (or any statutory body, governmental agency or institution, or corporation designated by the Party) makes payment to an investor of the Party under a guarantee, a contract of insurance or other form of indemnity that it has entered into with respect to a covered investment, the other Party, in whose territory the covered investment was made, shall recognize the subrogation or transfer of any rights the investors would have possessed under this Agreement with respect to the covered investment but for the subrogation, including any rights under Section B of this Agreement, and the investor shall be precluded from pursuing such rights to the extent of the subrogation.

Article 17

Denial of Benefits

1. A Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Party that is an enterprise of such other Party and to investments of that investor if a non-Party, or persons of a non-Party own or control the enterprise and the denying Party:

- a) does not maintain diplomatic relations with the non-Party; or
- b) adopts or maintains measures with respect to the non-Party or a person of the non-Party that prohibit transactions with the enterprise or that would be violated or circumvented if the benefits of this Agreement were accorded to the enterprise or to its investments.

2. A Party may deny the benefits of this Agreement to an investor of the other Party that is an enterprise of such other Party and to investments of that investor if the enterprise has no substantial business activities in the territory of the other Party and a non-Party, or persons of a non-Party or the denying Party, own or control the enterprise.

Article 18

Essential Security

1. Nothing in this Agreement shall be construed:
- a) to require a Party to furnish or allow access to any information the disclosure of which it determines to be contrary to its essential security interests; or

b) to preclude a Party from applying measures that it considers in good faith necessary for the fulfillment of its obligations under the United Nations Charter with respect to the maintenance or restoration of international peace or security, or the protection of its own essential security interests.

2. With respect to investors of the other Party and covered investments affected by measures under subparagraph (b) of paragraph 1 of this Article, each Party shall accord non-discriminatory treatment to them, regardless of their ownership.

Article 19 Right to Regulate

The Parties reaffirm the right to regulate within their respective territories to achieve legitimate policy objectives, such as the protection of public health, social services, public education, safety, the environment, including the fight against climate change, public morals or national security, consumer protection, privacy and data protection or the promotion and protection of cultural diversity.

The mere fact of a contradiction between government regulatory measures or changes in national legislation of any of the Parties and investors' expectations, in particular, their expectation of profit, or the fact of a negative impact on them, does not constitute a violation of the obligations under Articles 3 and 4 of this Agreement.

Article 20 Disclosure of Information

Nothing in this Agreement shall be construed to require a Party to furnish or allow access to protected information, or other confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Article 21

Prudential Measures

1. Notwithstanding any other provision of this Agreement, a Party shall not be prevented from adopting or maintaining measures relating to financial services for prudential reasons, including for the protection of investors, depositors, policy holders, or persons to whom a fiduciary duty is owed by a financial services supplier, or to ensure the integrity and stability of the financial system. Where such measures do not conform with the provisions of this Agreement, they shall not be used as a means of avoiding the Party's commitments or obligations under this Agreement.

2. Nothing in this Agreement applies to non-discriminatory measures of general application in pursuit of monetary and related credit policies or exchange rate policies.

3. The competent financial services authority of a Party may make a request for consultations with a counterpart of the other Party regarding any matter relating to prudential regulation of financial services. The competent financial services authorities of the other Party shall respond to a request for consultations within 30 days of receipt of such request. The Parties shall hold consultations thereafter.

4. a) Where a claimant submits a claim to arbitration under Section B of this Agreement and the respondent invokes paragraph 1 or 2 of this Article as a defense, the Investor-State tribunal established pursuant to Section B of this Agreement may not decide whether and to what extent paragraph 1 or 2 of this Article is a valid defense to the claim of the claimant. It shall seek a report in writing from the Parties on this issue. The Investor-State tribunal may not proceed with the arbitration proceeding pending receipt of such a report from the Parties or of a decision of a State-State arbitral court, as the case may be.

b) Pursuant to a request for a report received in accordance with subparagraph (a) of this paragraph, the financial services authorities of the Parties shall engage in consultations. If the financial services authorities of the Parties reach a joint decision on the issue of whether and to what extent paragraph 1 or 2 of this Article is a valid defense to the claim of the claimant, they shall prepare a written report describing their joint decision. The report shall be transmitted to the Investor-State tribunal, and shall be binding on the Investor-State tribunal.

c) If, within 120 days after the date of request for a report referred to in subparagraph (a) of this paragraph, the financial services authorities of the Parties are unable to reach a joint decision on the issue of whether and to what extent paragraphs 1 or 2 of this Article is a valid defense to the claim of the claimant, the issue shall, within 30 days after the expiry of the 120-day period, be referred by either Party to a State-State arbitral tribunal established pursuant to Section C of this Agreement. The decision of the State-State arbitral tribunal shall be transmitted to the Investor-State tribunal, and shall be binding on the Investor-State tribunal. All of the members of any such State-State arbitral tribunal shall have expertise or experience in relevant financial services law or practice, which may include the regulation of financial institutions.

Article 22

Taxation

1. Except as provided in this Article, nothing in Section A of this Agreement shall impose obligations with respect to taxation measures.

2. Article 7 of this Agreement shall apply to all taxation measures, except that a claimant that asserts that a taxation measure involves an expropriation may submit a claim to arbitration under Section B of this Agreement only if:

a) the claimant has first referred to the competent tax authorities of both Parties in writing the issue of whether that taxation measure involves an expropriation; and

b) within 180 days after the date of such referral, the competent tax authorities of both Parties fail to agree that the taxation measure is not an expropriation.

3. Subject to paragraph 4, Article 10 of this Agreement shall apply to all taxation measures.

4. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of either Party under any tax conventions to which the States are parties. In the event of any inconsistency between this Agreement and any such convention, that convention shall prevail.

Section B

Investor State Dispute Settlement

Article 23

Consultations

1. In the event of an investment dispute, if the claimant intends to submit the dispute to arbitration, it shall deliver a request for consultations to the respondent at least 180 days prior to submission of the dispute to arbitration.

The request shall:

- a) specify the name and address of the claimant and, where a claim is submitted on behalf of an enterprise of the respondent that is a juridical person that the claimant owns or controls directly or indirectly, the name, address, and place of incorporation of the enterprise;
 - b) list evidences that the claimant is an investor under this Agreement;
 - c) for each claim, identify the provision of this Agreement alleged to have been breached and any other relevant provisions;
 - d) for each claim, identify the measures or events giving rise to the claim;
 - e) for each claim, provide a brief summary of the legal and factual basis;
- and
- f) specify the relief sought and the approximate amount of damages claimed.

2. After a request for consultations is made pursuant to this Section, the claimant and the respondent shall enter into consultations² with a view to reaching a mutually satisfactory solution.

Article 24

Submission of a Claim to Arbitration

1. In the event that a disputing party considers that an investment dispute cannot be settled by consultations pursuant to Article 23 of this Agreement and 180 days have elapsed since the date of the request for consultations, the claimant, may submit to arbitration under this Section a claim:

- a) that the respondent has breached an obligation under Article 3, Article 4, Article 5, Article 6, Article 7, Article 8, Article 10 or Article 11 of this Agreement;
- and

² Unless otherwise agreed by the parties to the dispute, the place for consultation should be the capital of the respondent.

b) that the claimant has incurred loss or damage by reason of, or arising out of, that breach.

2. An investor of a Party may not initiate or continue a claim under this Section if a claim involving the same measure or measures alleged to constitute a breach referred to Article 24 of this Agreement and arising from the same events or circumstances is initiated or continued pursuant to an agreement between the respondent and a non-Party by:

a) an enterprise of a non-Party that owns or controls, directly or indirectly, the investor of a Party, or

b) an enterprise of a non-Party that is owned or controlled, directly or indirectly, by the investor of a Party.

Notwithstanding the paragraph 1 of this Article the claim may proceed if the respondent agrees that the claim may proceed.

3. Provided that 180 days have elapsed since the events giving rise to the claim, a claimant may submit a claim referred to in paragraph 1 of this Article:

a) under the ICSID Convention and the ICSID Rules of Procedure for Arbitration Proceedings, provided that both the respondent and the non-disputing Party are parties to the ICSID Convention;

b) under the ICSID Additional Facility Rules, provided that either the respondent or the non-disputing Party is a party to the ICSID Convention;

c) under the UNCITRAL Arbitration Rules³; or

d) if the claimant and respondent agree, to any other arbitration institution or under any other arbitration rules.

The claimant may also submit the dispute to a competent court of the Party in which the investment is made in accordance with its national legislation.

4. A claim shall be deemed submitted to arbitration under this Section when the claimant's notice of or request for arbitration ("notice of arbitration"):

a) referred to in paragraph 1 of Article 36 of the ICSID Convention is received by the Secretary-General;

b) referred to in Article 2 of Schedule C of the ICSID Additional Facility Rules is received by the Secretary-General;

c) referred to in Article 3 of the UNCITRAL Arbitration Rules, together with the statement of claim referred to in Article 20 of the UNCITRAL Arbitration Rules, are received by the respondent; or

³ In the case of arbitration under Section B pursuant to the UNCITRAL Arbitration Rules, the UNCITRAL Rules on Transparency in Treaty-based Investor-State Arbitration shall not be applicable unless the disputing parties otherwise agree.

d) referred to under any arbitral institution or arbitral rules selected under subparagraph (d) of paragraph 3 of this Article is received by the respondent.

5. In addition to any other information required by the applicable arbitral rules, the notice of arbitration shall also include information addressing each of the categories in Article 23 of this Agreement.

6. The arbitration rules applicable under paragraph 3 of this Article, and in effect on the date the claim or claims were submitted to arbitration under this Section, shall govern the arbitration except to the extent modified by this Agreement.

Article 25

Consent of Each Party to Arbitration

1. Each Party consents to the submission of a claim to arbitration under this Section in accordance with this Agreement.

2. The consent under paragraph 1 of this Article and the submission of a claim to arbitration under this Section shall satisfy the requirements of:

a) Chapter II of the ICSID Convention (Jurisdiction of the Centre) and the ICSID Additional Facility Rules for written consent of the parties to the dispute; and

b) Article II of the New York Convention for an “agreement in writing”.

Article 26

Conditions and Limitations on Consent of Each Party

1. No claim may be submitted to arbitration under this Section if more than three years have elapsed from the date on which the claimant first acquired, or should have first acquired, knowledge of the breach alleged under paragraph 1 of Article 24 of this Agreement and knowledge that the claimant has incurred loss or damage.

2. No claim may be submitted to arbitration under this Section unless:

a) the claimant consents in writing to arbitration in accordance with the procedures set out in this Agreement;

b) the claim arises from measures included in the request for consultations submitted by the claimant in accordance with Article 23 of this Agreement; and

c) the notice of arbitration is accompanied by the claimant's written waiver of any right to initiate or continue before any administrative tribunal or court under the national legislation of a Party, or other dispute settlement procedures, any proceeding with respect to any measure alleged to constitute a breach referred to in Article 24 of this Agreement.

Article 27 **Constitution of the Tribunal**

1. Unless the disputing parties otherwise agree, the tribunal shall comprise three arbitrators, one arbitrator appointed by each of the disputing parties and the third, who shall be the presiding arbitrator, appointed by agreement of the disputing parties.

2. The Secretary-General shall serve as appointing authority for an arbitration under this Section.

3. If a tribunal has not been constituted within 90 days from the date that a claim is submitted to arbitration under this Section, the appointing authority, on the request of a disputing party, shall appoint, in his or her discretion and after consulting with the disputing parties, the arbitrator or arbitrators not yet appointed.

4. The appointing authority may not appoint a presiding arbitrator who is a national of the State of either Party, unless both parties to the dispute otherwise agree.

5. In the event that the appointing authority appoints a presiding arbitrator in accordance with relevant arbitration rules, the presiding arbitrator being appointed should be a recognized expert in public international law, and should be experienced in Investor-State dispute settlement.

Article 28 **Conduct of the Arbitration**

1. The disputing parties may agree in the legal place of any arbitration under arbitral rules applicable under paragraph 3 of Article 24 of this Agreement. If the disputing parties fail to reach agreement, the tribunal shall determine the place in accordance with the applicable arbitral rules, provided that the place shall be in the territory of a State that is a party to the New York Convention.

2. The non-disputing Party may make oral and written submissions to the tribunal regarding the interpretation of this Agreement.

3. Notwithstanding paragraph 2 of this Article, without written consent of disputing parties, the tribunal shall have no authority to accept and consider *amicus curiae* submissions from a person or entity that is not a disputing party.

Article 29

Third Party Funding

1. A disputing party shall file a written notice disclosing the name and address of any non-disputing party from which the disputing party, directly or indirectly, has received funds for the pursuit or defense of the proceeding through a donation or grant, or in return for remuneration dependent on the outcome of the proceeding (“third-party funding”). If the non-disputing party providing funding is a juridical person, the notice shall include the names of the persons and entities that own and control that juridical person.

2. The disputing party benefiting from third-party funding shall file the notice referred to in paragraph 1 of this Article with the other disputing party, or in the case of arbitration under ICSID, with the other disputing party and the Secretary General, upon the submission of the notice of arbitration, or immediately upon concluding a third-party funding arrangement after submission of the notice of arbitration.

3. The notice of third-party funding shall be transmitted to any arbitrator proposed for appointment or appointed. The arbitrators shall determine whether the information disclosed may, in the eyes of the disputing parties, give rise to doubts as to their independence or impartiality, or demonstrate bias, conflict of interest, impropriety or an appearance of bias.

4. For greater certainty, this Article is without prejudice to the legal status and legality of third-party funding under national legislation of a Party.

Article 30

Security for Costs

1. The tribunal may order security for costs at a proposal of the Party which is the party to the dispute.

2. In determining whether to order the claimant to provide security for costs, the tribunal shall consider all relevant circumstances, including the existence of third-party funding.

3. The tribunal shall order security for costs where:

a) there is a reason to believe that the claimant will be unable to pay, if a costs award is in favour of the respondent; or

b) there is a reason to believe that the claimant has structured the enterprise or divested assets so as to avoid the consequences of the arbitral proceedings.

4. Should the claimant fail to pay the security for costs ordered by the tribunal, the tribunal shall terminate the arbitral proceedings.

Article 31 Governing Law

1. Subject to paragraph 2 of this Article, when a claim is submitted under paragraph 1 of Article 24 of this Agreement, the tribunal shall decide the issues in dispute in accordance with this Agreement and applicable rules of international law⁴.

2. A joint decision of the Parties declaring their interpretation of a provision of this Agreement shall be binding on a tribunal of any ongoing or subsequent dispute, and any decision or award issued by such a tribunal must be consistent with that joint decision.

Article 32 Awards

1. Where a tribunal makes an award against a respondent, the tribunal may award, separately or in combination, only:

- a) monetary damages and any applicable interest; and
- b) restitution of property, in which case the award shall provide that the respondent may pay monetary damages and any applicable interest in lieu of restitution.

A tribunal may also award costs and attorney's fees in accordance with this Section and the applicable arbitration rules.

- 2. A tribunal may not award punitive damages.
- 3. The award shall be made available to the public promptly⁵.
- 4. A disputing party shall not seek enforcement of a final award until:
 - a) in the case of a final award made under the ICSID Convention:
 - (i) 120 days have elapsed from the date the award was rendered and no disputing party has requested revision or annulment of the award; or
 - (ii) revision or annulment proceedings have been completed; and

⁴ For greater certainty, this provision is without prejudice to any consideration of the domestic law of the respondent where it is relevant to the claim as a matter of fact.

⁵ For greater certainty, nothing in this Section requires a respondent to disclose protected information or to furnish or allow access to information that it may withhold in accordance with Article 18 or Article 20.

b) in the case of a final award under the ICSID Additional Facility Rules, the UNCITRAL Arbitration Rules, or the rules selected pursuant to subparagraph (d) of paragraph 3 of Article 24 of this Agreement:

(i) 90 days have elapsed from the date the award was rendered and no disputing party has commenced a proceeding to revise, set aside or annul the award; or

(ii) a court has dismissed or allowed an application to revise, set aside or annul the award and there is no further appeal.

5. An award made by a tribunal shall have no binding force except between the disputing parties and in respect of the particular case.

6. Nothing in this Section shall be construed as affecting either Party's position on the immunity of its State property, including property of the Central Bank.

Article 33 Expert Reports

Without prejudice to the appointment of other kinds of experts where authorized by the applicable arbitration rules, a tribunal, at the request of a disputing party or, unless the disputing parties disapprove, on its own initiative, may appoint one or more experts to report to it in writing on any factual issue concerning environmental, health, safety, or other scientific matters raised by a disputing party in a proceeding, subject to such terms and conditions as the disputing parties may agree.

Section C State-State Dispute Settlement

Article 34 Consultation

1. In the event that a Party (the complaining Party) considers that a dispute has arisen with the other Party (responding Party), it may deliver to the responding Party a written request for consultations with respect to any act or omission attributable to the responding Party that results in a breach of the provisions of this Agreement

2. The request for consultations shall give the reasons for the request, including identification of the act or omission at issue and an indication of the legal basis for the complaint.

3. If a request for consultations is made pursuant to this Section, the responding Party shall, unless otherwise mutually agreed, enter into consultations in good faith within a period of no more than 30 days after the date of receipt of the request, with a view to reaching a mutually agreed solution. If the responding Party does not enter into consultations within a period of no more than 30 days, or a period otherwise mutually agreed, after the date of receipt of the request, then the complaining Party that requested the holding of consultations may proceed directly to submit the dispute to arbitration pursuant to this Section.

Article 35

Submission of a Dispute to Arbitration

1. In the event that a dispute cannot be settled by consultations under Article 34 of this Agreement within 180 days after the date of receipt of the request for consultations, the complaining Party may submit a matter referred in paragraph 2 of Article 34 of this Agreement to arbitration under UNCITRAL Arbitration Rules.

2. The arbitration rules applicable under paragraph 1 of this Article, and in effect on the date the matter or matters were submitted to arbitration under this Section, shall govern the arbitration except to the extent modified by the Parties or this Agreement.

3. The complaining Party shall provide with the notice of arbitration the name of the arbitrator that the complaining Party appoints.

Article 36

Constitution of the Tribunal

1. The tribunal shall comprise three arbitrators, one arbitrator appointed by each of the disputing Parties which shall not be a national of the State of this Party, and the third, who shall be the chairperson, appointed by agreement of the disputing Parties.

2. If the responding Party fails to appoint an arbitrator, or the disputing Parties fail to jointly appoint the chairperson of the tribunal, within 30 days from the date that a matter is submitted to arbitration under this Section, such arbitrator or chairperson shall be appointed by the President of the International Court of Justice in his or her discretion.

3. If the President of the International Court of Justice is a national or a permanent resident of the State of either Party, or he or she is otherwise unable to act, the Vice-President of the International Court of Justice shall be invited to make the said appointments. If the Vice-President of the International Court of Justice is a national or a permanent resident of the State of either Party, or he or she is otherwise unable to act, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is neither a national nor a permanent resident of the State of either Party shall be invited to make the necessary appointments.

Article 37

Conduct of the Arbitration

Without written consent of the disputing Parties, the tribunal shall have no authority to accept and consider *amicus curiae* submissions from a person or entity that is not a disputing Party.

Unless the Parties agree otherwise, the place of arbitration shall be determined by the tribunal.

Article 38

Awards

1. A tribunal may make an award which consists of the following:
a) a determination that the responding Party has acted inconsistently with the obligations of this Agreement and recommendations, if the Parties have jointly requested them, for resolution of the dispute; or

b) in the case of an issue submitted to arbitration pursuant to paragraph 4 of Article 21 of this Agreement, a decision on whether and to what extent paragraph 1 or 2 of Article 21 of this Agreement is a valid defense.

2. An award made by a tribunal established under this Section shall have binding force only for the disputing Parties and in respect of the particular case.

3. The disputing Parties shall abide by and comply with an award made by a tribunal established under this Section without delay and in good faith except where the award is made pursuant to subparagraph (b) of paragraph 1 of this Article.

4. Expenses incurred by the arbitrators, and other costs of the proceedings, shall be paid for equally by the Parties. However, the tribunal may, in its discretion, direct that a higher proportion of the costs be paid by one of the Parties, in accordance with this Agreement and the applicable arbitration rules.

Article 39**Entry into Force, Duration, Transition and Termination**

1. This Agreement shall enter into force thirty days after the date of receipt through diplomatic channels of the last written notification of fulfillment by the Parties of internal procedures necessary for entry into force of this Agreement.

2. This Agreement shall be effective for a period of 10 (ten) years and will be automatically renewed for subsequent ten-year periods until one of the Parties notifies in writing the other Party of its intention to terminate this Agreement. This Agreement shall terminate 180 (one hundred and eighty) days from the date of receipt through diplomatic channels by one Party of written notification of the other Party of its intention to terminate this Agreement.

3. From the date of entry into force of this Agreement, the Agreement between the Government of the Republic of Kazakhstan and the Government of the People's Republic of China on the Promotion and Mutual Protection of Investments dated August 10, 1992 (hereinafter – the 1992 Agreement) shall terminate. For greater certainty, Article 12, paragraph 4 of the 1992 Agreement shall terminate.

4. Notwithstanding paragraph 3 of this Article, a claim may be submitted pursuant to relevant provisions of the 1992 Agreement, regarding any act or fact that took place or any situation that existed while the said Agreement was in force, and provided that no more than 3 (three) years have elapsed since the date of the entry into force of this Agreement.

5. The Parties may make amendments and additions to this Agreement, which are an integral part of this Agreement, and which are executed by separate protocols and enter into force in accordance with the procedure provided for in paragraph 1 of this Article upon mutual agreement.

6. All other Articles of this Agreement shall continue to be effective for an additional ten-year period from the date of termination of this Agreement with respect to covered investments made prior to the date of termination of this Agreement.

7. The Annex to this Agreement constitute an integral part of this Agreement.

In witness whereof the undersigned, duly authorized thereto by respective Governments, have signed this Agreement.

Done at the city of Astana on June 16 2015 in duplicate, in the Kazakh, Russian, Chinese, and English languages, all texts being equally authentic. In case of disagreement in the interpretation of the provisions of this Agreement, the Parties shall refer to the text in English.

**For the Government
of the Republic of Kazakhstan**

**For the Government
of the People's Republic of China**

Annex

Expropriation

The Parties confirm their shared understanding that:

1. Paragraph 1 of Article 7 of this Agreement is intended to reflect customary international law concerning the obligation of States with respect to expropriation.

2. An action or a series of actions by a Party cannot constitute an expropriation unless it interferes with a tangible or intangible property right or property interest in an investment.

3. Paragraph 1 of Article 7 of this Agreement addresses two situations. The first is direct expropriation, where an investment is nationalized or otherwise directly expropriated through formal transfer of title or outright seizure.

4. The second situation addressed by paragraph 1 of Article 7 of this Agreement is indirect expropriation, where an action or series of actions by a Party has an effect equivalent to direct expropriation without formal transfer of title or outright seizure.

a) The determination of whether an action or series of actions by a Party, in a specific fact situation, constitutes an indirect expropriation, requires a case-by-case, fact-based inquiry that considers, among other factors:

(i) the economic impact of the government action, although the fact that an action or series of actions by a Party has an adverse effect on the economic value of an investment, standing alone, does not establish that an indirect expropriation has occurred;

(ii) the extent to which the government action interferes with distinct, reasonable investment-backed expectations; and

(iii) the character, and purpose and duration of the government action.

b) Except in rare circumstances, non-discriminatory regulatory actions by a Party that are designed and applied to protect legitimate public welfare objectives, such as public moral, public order, public health, safety, and the environment, do not constitute indirect expropriations.

7. The Annex to this Agreement constitute an integral part of this Agreement.

In witness whereof the undersigned, duly authorized thereto by respective Governments, have signed this Agreement.

Done at the city of Astana on June 16 2015 in duplicate, in the Kazakh, Russian, Chinese, and English languages, all texts being equally authentic. In case of disagreement in the interpretation of the provisions of this Agreement, the Parties shall refer to the text in English.

**For the Government
of the Republic of Kazakhstan**

**For the Government
of the People's Republic of China**

哈萨克斯坦共和国政府和中华人民共和国政府
关于促进和相互保护投资的协定

哈萨克斯坦共和国政府和中华人民共和国政府(以下合称“缔约双方”) ,

认识到缔约双方国家间投资流动的快速增长 ;

认识到鼓励、促进和保护此类投资将有助于激发投资者的商业主动性并增进缔约双方的经济繁荣 ;

愿进一步促进投资和加强缔约双方间的经济合作 ; 以及

愿创造一个透明、稳定和可预期的投资环境 ;

达成协议如下 :

第一节 一般条款

第一条 定义

为本协议之目的 :

“中心”系指依据《解决投资争端国际中心公约》成立的“解决

投资争端国际中心”（简称 ICSID）。

“企业”系指根据适用的法律设立或组建的任何法律实体，无论其是否以营利为目的，无论其是由私人或政府拥有或控制，包括公司、信托、合伙企业、个人独资企业、合资企业、社团或类似组织，以及企业的分支机构。

“现行”系指在本协定生效之日时有效。

“可自由使用的货币”系指由国际货币基金组织根据《国际货币基金组织协定》所确定的“可自由使用的货币”。

“《服务贸易总协定》”系指《世界贸易组织协定》附件 1B 中的《服务贸易总协定》。

“《解决投资争端国际中心附加便利规则》”系指关于解决投资争端国际中心秘书处程序管理的附加便利规则。

“《解决投资争端国际中心公约》”系指于 1965 年 3 月 18 日在华盛顿签署的《解决国家和他国国民之间投资争端公约》。

“涵盖投资”，对于缔约一方而言，系指本协定生效之日已在

缔约一方领土内存在的缔约另一方的投资者的投资，或者缔约另一方的投资者在本协定生效后在缔约一方领土内由缔约一方依据其法律允许的投资，且具有资本或其他资源的投入承诺、对收益或利润的期待以及风险的承担等特征。

“投资”系指一个投资者直接或者间接拥有或控制的各种资产，包括下列形式：

- (一) 企业；
- (二) 企业中的股份、股票和其他形式的参股；
- (三) 债券、无担保债券、贷款和其他债务工具，包括缔约一方发行的债务工具；
- (四) 期货、期权和其他衍生品；
- (五) 交钥匙总包合同、建设工程合同、管理合同、生产合同、特许经营合同、收入共享合同以及其他类似合同；
- (六) 知识产权；
- (七) 执照、授权、许可和其他根据缔约一方法律授予的类

似权利；以及

(八) 其他有形或无形财产，动产或不动产以及财产权利。

“缔约一方的投资者”系指在缔约另一方领土内进行、已经进行或已经为进行投资而采取具体行动的¹：

(一) 根据缔约一方法律作为其国民的自然人；或

(二) 缔约一方的企业。

“措施”包括任何法律、法规、程序、要求或实践。

“国内法”系指缔约双方国家的法律、法规、规则、程序。

“受保护信息”系指秘密的商业信息，或依据缔约一方法律享有保密特权的或受保护不应泄露的信息。

“秘书长”系指解决投资争端国际中心秘书长。

“领土”系指：

(一) 就哈萨克斯坦共和国而言：

¹ 为进一步澄清，为进行投资而采取具体行动包括为设立企业调配资源或资金等行为。

哈萨克斯坦共和国领土，依据哈萨克斯坦国内法和国际法，在陆地、海洋及空域界限内，哈萨克斯坦共和国行使主权及延伸管辖的陆地、水域、底土和空域。

（二）就中华人民共和国而言：

中华人民共和国全部关税领土，包括领陆、领空、内水和领海及其海床和底土，以及依据国际法和中国国内法，中国有权行使主权和（或）管辖权的领海以外的区域。

“《与贸易有关的知识产权协定》”系指《世界贸易组织协定》附件 1C 中的《与贸易有关的知识产权协定》。

“《联合国国际贸易法委员会仲裁规则》”系指联合国国际贸易法委员会制定的仲裁规则。

“《世界贸易组织协定》”系指于 1994 年 4 月 15 日签署的《马拉喀什建立世界贸易组织协定》。

第二条 适用范围

一、本协定适用于缔约一方采取或维持的、与下列内容有关的措施：

（一）缔约另一方的投资者；以及

（二）涵盖投资。

二、本协定条款适用于由缔约一方投资者在缔约另一方领土内进行的、在本协定生效之前及之后的所有投资，但不适用于在本协定生效之前发生的事件所引起的诉请或已经提出的诉请。为进一步澄清，本协定不适用于在生效之前已经产生或解决的争议。

三、本协定条款不适用于：

（一）缔约双方提供的补贴或赠款，包括政府支持的贷款、担保或保险，或与获得或继续获得此类补贴或赠款相关的任何条件，无论此类补贴或赠款是否仅提供给缔约方的投资者或其投资，除非此类补贴或赠款是通过缔约一方与缔约另一方投资者之间的

书面投资协议提供的；

(二) 在任一缔约方领土内的税收事项，但第二十二条(税收)所列的除外。本协定不影响任一缔约方在 2001 年 9 月 12 日签署的《哈萨克斯坦共和国政府和中华人民共和国政府关于对所得避免双重征税和防止偷漏税的协定》及其嗣后可能修正(简称《避免双重征税协定》)中的权利义务。如本协定与《避免双重征税协定》有分歧，在分歧问题上应以后者为准；以及

(三) 公共采购。为进一步澄清，本款不妨碍本协定适用于对由此种采购形成的投资产生影响的措施。

第三条 国民待遇

一、缔约一方给予缔约另一方的投资者在管理、经营、运营、出售或以其他方式处置该缔约方领土内的投资方面的待遇，应不低于相似情形下该缔约方给予本国投资者及其投资的待遇。

二、缔约一方给予缔约另一方的涵盖投资在管理、经营、运营、出售或以其他方式处置该缔约方领土内的投资方面的待遇，应不低于相似情形下该缔约方给予本国投资者及其投资的待遇。

三、为进一步澄清，本条所称“相似情形”须综合考虑具体个案中投资的整体情况，包括：

- (一) 投资者经营的领域；
- (二) 相关措施的目的；
- (三) 对投资者或投资的有关区别对待是否基于合理的公共利益或公共政策目标；以及
- (四) 有关措施与投资或投资者直接相关的其它因素。

四、本条不适用于：

- (一) 在缔约一方领土内实施的任何现行不符措施；或
- (二) 对本款第一项中所称不符措施的延续和修正。

第四条 最惠国待遇

一、缔约一方给予缔约另一方的投资者在管理、经营、运营、出售或以其他方式处置该缔约方领土内的投资方面的待遇，应不低于相似情形下该缔约方给予任何非缔约方的投资者及其投资的待遇。

二、缔约一方给予缔约另一方的涵盖投资在管理、经营、运营、出售或以其他方式处置该缔约方领土内的投资方面的待遇，应不低于相似情形下该缔约方给予任何非缔约方的投资者及其投资的待遇。

三、本条所述的待遇，不应解释为缔约一方有义务将由下列原因产生的待遇、优惠或特权获得的利益给予缔约另一方投资者：

（一）缔约一方参与的任何现行或未来关税同盟、自由贸易区、自由贸易安排、共同市场；

（二）本协定生效前已经生效或签署的任何双边或多边投资

协定；以及

（三）避免双重征税协定或其他国际税收协定。

四、为进一步澄清，本条所称“相似情形”须综合考虑具体个案中投资的整体情况，包括：

（一）投资者经营的领域；

（二）相关措施的目的；

（三）对投资者或投资的有关区别对待是否基于合理的公共利益或公共政策目标；以及

（四）有关措施与投资或投资者直接相关的其它因素。

五、为进一步澄清，本条所提及的待遇不包括国际投资或贸易协定中规定的争端解决机制或程序，例如本协定第二节中的争端解决机制或程序。

第五条 公平公正待遇

一、缔约一方应给予涵盖投资公平公正待遇和充分保护和安
全。

二、缔约一方采取的措施构成以下情况的，构成违反本条第
一款所称公平公正待遇义务：

- (一) 在刑事、民事或行政诉讼中拒绝司法；
- (二) 严重违反正当程序；
- (三) 完全地任意专断。

为进一步澄清，缔约一方采取或未能采取某一行为且可能未
满足投资者的期待，仅这一事实不构成对本条的违反，即使涵盖
投资的规模因此而遭受了损害或贬损。

三、被认定违反了本协定其他条款或其他国际协定并不能证
明存在对本条的违反。

第六条 武装冲突或内乱情形下的待遇

一、缔约一方应当在其所采取或维持的、与因境内武装冲突或内乱造成的投资损失有关的措施方面，给予缔约另一方的投资者和涵盖投资非歧视待遇。

二、尽管有本条第一款的规定，如果缔约一方的投资者在本条第一款所提及的情形下在缔约另一方领土内遭受的损失产生自：

（一）缔约另一方的军队或当局对该投资者的涵盖投资的全部或部分征用；或

（二）缔约另一方的军队或当局在非情势必需时对该投资者的涵盖投资全部或部分的破坏，

缔约另一方针对前述损失应根据情况恢复原状或向投资者提供补偿，或同时恢复原状并提供补偿。补偿应参照第七条（征收及补偿）第二款至第四款的规定作出。

第七条 征收及补偿

一、缔约双方不得对涵盖投资进行直接征收或国有化，或采取与征收、国有化等效的措施对其进行间接征收或国有化（统称“征收”），除非符合以下条件：

- （一）为了公共目的；
- （二）以非歧视的方式进行；
- （三）按照本条规定的要求支付补偿；以及
- （四）根据正当法律程序进行。

二、本条第一款第（三）项提及的补偿应：

- （一）无迟延地支付；
- （二）相当于征收发生（简称“征收之日”）前一刻被征投资的公平市场价值；
- （三）不反映由于计划征收提前被知晓而发生的任何价值变化；以及
- （四）可完全实现和可自由转移。

三、如果公平市场价值以一种可自由使用的货币计价，本条第一款第（三）项提及的补偿应不低于依据本条第二款第（二）项确立的公平市场价值，加上征收之日起至付款之日按照该货币基于合理商业利率计算所发生的利息。

四、如果公平市场价值以一种非自由使用的货币计价，本条第一款第（三）项提及的补偿——根据付款之日的市场汇率兑换为支付货币——应不低于：

（一）依据本条第二款第（二）项确立的公平市场价值根据征收之日市场汇率兑换为可自由使用的货币，加上

（二）征收之日起至付款之日按照该可自由使用的货币基于合理商业利率计算所发生的利息。

五、本条不适用于根据《与贸易有关的知识产权协定》发放知识产权强制许可，也不适用于符合《与贸易有关的知识产权协定》的撤销、限制或创设知识产权的行为。

第八条 支付及转移

一、除本协定第九条规定的情形外，缔约一方允许在其领土内进行投资的缔约另一方投资者，在依其国内法履行完毕所有纳税义务后，进行与涵盖投资相关的任何跨境资金转移和支付。

此类支付和转移包括：

（一）资本的投入；

（二）利润；

（三）全部或部分出售投资获得的款项，全部或部分清算投资获得的款项；

（四）根据合同所付的款项，包括贷款协议；

（五）在国外受雇并在投资者投资所在缔约方领土内工作的人员工资和其他报酬；

（六）本协定第七条和第二节下的支付。

二、本条第一款所述的转移和支付应按照转移或支付之日的市场汇率，以可自由使用的货币进行，不得无故延迟且不受限制。

三、尽管有本条第一、二款的规定，缔约一方仍可通过公正、无歧视和善意地适用与下列事项有关的国内法来迟延或限制支付或转移：

- (一) 破产、资不抵债或保护债权人权利；
- (二) 遵守劳工义务；
- (三) 证券、期货、期权或衍生品（衍生金融工具）的发行、买卖或交易；
- (四) 协助执法或金融监管；
- (五) 刑事犯罪；
- (六) 遵守有关税收和其他强制性预算缴款的法规；
- (七) 确保司法、行政或仲裁程序中的命令或判决得到遵守；
- (八) 遵守社会保险和公共退休金义务；以及
- (九) 打击犯罪所得合法化（洗钱）、资助恐怖主义和资助大规模杀伤性武器扩散。

四、本协定不影响作为国际货币基金组织成员的任一缔约方

根据《国际货币基金组织协定》的权利和义务，包括符合《国际货币基金组织协定》的外汇交易的使用，前提是任一缔约方不得对任何资本交易施加与本协定中关于此类交易的具体义务不一致的限制，但本协定第九条下或应国际货币基金组织的要求的除外。

第九条 保护收支平衡的限制措施

一、在发生严重的收支平衡困难、外部金融困难或其威胁时，本协定的任何条款不得被解释为阻止缔约一方针对与资本流动有关的支付或转移采取或维持限制性措施。

二、在本条第一款项下采取或维持的限制措施应当：

（一）与《国际货币基金组织协定》相一致；

（二）避免对任何其他缔约方的商业、经济和财政利益造成不必要的损害；

（三）不超过处理本条第一款中所描述的情况所必要的限度；

（四）是临时的，并且随本条第一款规定的情况的改善而逐

步取消；以及

(五) 在非歧视的基础上实施。

三、根据本条第一款采取或维持的任何限制措施或对其任何调整，应通知缔约另一方。

四、根据本条第一款采取任何限制措施的缔约一方应与缔约另一方启动磋商，以审查所采取的措施。

五、在确定此种限制的范围时，缔约双方可优先考虑对其经济或发展规划更重要的经济部门。然而，不得以保护特定经济部门为目的采取或维持此种限制。

第十条 业绩要求

缔约双方重申其在世界贸易组织《与贸易有关的投资措施协定》（简称 TRIMS）下的义务，以及其加入世贸组织议定书中规定的权利和义务。

第十一条 人员入境

缔约双方重申其在《服务贸易总协定》承诺中对企业内部调动人员和商务访问者的承诺。

第十二条 投资法律法规公开

一、缔约双方应确保法律、法规和普遍适用的规则得以及时发布或以其他方式使公众知晓。

二、缔约双方应依据其国内法提前发布法律和普遍适用的法规草案。

三、在可行的范围内，缔约双方应在官方网站或全国发行的官方刊物中集中公布有关本协定涵盖的普遍适用的法律法规。

四、缔约一方可以要求缔约另一方提供其与投资相关的法律、法规和普遍适用的规则的副本。双方可启动磋商澄清所要求的文件。

第十三条 透明度

一、缔约双方同意定期就本条和本协定第十二条（投资法律法规公开）中增强透明度做法的方式进行交流。

二、在可行的范围内，缔约双方应事先公布拟采取的任何在本协定第十二条（投资法律法规公布）中提及的措施。

三、提供信息

（一）如缔约另一方认为任何实际措施或拟议措施可能对本协定的运行产生重大影响或对其在本协定下的利益有重大影响，应其请求，缔约一方应在合理的时间内提供与该措施有关的信息并回应相关问题，并符合本协定第二十条（信息披露）规定。

（二）依据本款提出的任何请求或信息应通过相关联络点提供给缔约另一方。

（三）依据本款提供的任何信息不影响该措施是否与本协定相符的问题。

四、行政程序

为了以一致、公正和合理的方式实施本条第一款中所列的措施，各方应确保在行政程序中将这些措施适用于个案中的特定涵盖投资或缔约另一方的投资者时：

（一）在可能的情况下，应在一项行政程序启动时，根据国内程序向被该行政程序直接影响的涵盖投资或缔约另一方的投资者提供合理的通知，包括对程序性质的描述、说明启动该项行政程序的法律授权以及对任何争议事项的一般性描述；

（二）在时间、行政程序的性质和公共利益允许的情况下，此类人应享有在最终行政行为作出前对支持其观点的事实和论据进行陈述的合理机会；以及

（三）该行政程序符合其国内法。

五、审查和申诉

（一）为及时审查之目的，以及必要情形下为纠正有关本协定所涵盖事项的最终行政行为之目的，缔约双方应建立或维持司法、准司法或行政法庭或程序。这类裁判机关应是中立的，独立

于被赋予行政执法权的政府部门或行政机关，且不应与该事项的裁决结果具有实质的利益关系。

（二）在此类裁判机关或程序中，缔约双方应确保参与程序的当事人有权获得：

1. 支持其各自观点或为其辩护的合理机会；以及
2. 依据在案证据和提交的案卷记录或国内法规定应由行政机关制作的案卷记录而作出的裁决。

（三）缔约双方应确保，除依国内法申诉或复审外，政府部门或行政机关应执行关于该行政行为的前述裁决。

第十四条 特殊手续和信息要求

一、第三条不应被解释为阻止缔约一方采取或维持措施，以规定与涵盖投资相关的特殊手续，例如要求另一方的涵盖投资的设立和变更需备案，前提是该种特殊手续要求并不实质性损害缔约一方根据本协定所承担的、对涵盖投资和缔约另一方的投资者

的保护。

二、尽管有第三条和第四条的规定，缔约一方可以仅出于信息报告或统计或行政管理的目的，要求缔约另一方的投资者或其涵盖投资提供与投资有关的信息。该缔约一方应当防止秘密的商业信息被泄露而损害投资者或涵盖投资的竞争地位。本款不应被解释为阻碍缔约一方另行获得或披露与公正、善意适用法律有关的信息。

第十五条 其他国际协定和义务

一、如果缔约双方都是一个国际条约的缔约方，且该条约就本协定涵盖事项为缔约双方的投资者和投资提供更优惠的待遇，则应当适用该更优惠待遇。

二、如果缔约一方的法律法规就本协定涵盖事项为缔约另一方投资者和投资提供更优惠的待遇，则应当适用该更优惠待遇。

第十六条 代位

若缔约一方（或者任何法定实体、政府机关或机构，或该缔约一方指定的公司）依据其所签订的与涵盖投资有关的担保、保险合同或者其他形式的补偿协议向该缔约方的投资者进行了支付，该涵盖投资所在的缔约另一方应当承认权利的代位或转让。该种权利是指投资者针对涵盖投资在本协定项下若非代位而本应享有的任何权利，包括第二节项下的任何权利，并且投资者不得在发生代位的范围内寻求行使该种权利。

第十七条 拒绝授惠

一、缔约一方可拒绝将本协定项下的利益授予作为投资者的缔约另一方企业及该投资者的投资，若该企业由非缔约方或非缔约方的人拥有或控制，且拒绝授予利益的缔约一方：

（一）并未与该非缔约方维持外交关系；或者

（二）采取或维持了关于非缔约方或非缔约方的人的措施，

而该措施禁止与此类企业交易，或如果协定项下的利益给予了该企业或其投资，则将导致对前述措施的违反或规避。

二、缔约一方拒绝将本协定项下的利益授予属于缔约另一方企业的投资者及该投资者的投资，条件是该企业是在缔约另一方的境内无实质经营活动，并且该企业被非缔约方、非缔约方的人或拒绝授予利益的缔约方的人所拥有或控制。

第十八条 根本安全利益

一、本协定的任何规定不得被解释为：

（一）要求缔约一方提供或允许接触其认为如披露则会违背其根本安全利益的任何信息；或

（二）阻止缔约一方实施其善意认为是根据《联合国宪章》履行有关维持或恢复国际和平与安全的义务，或保护其自身根本安全利益所必需的措施。

二、对于受本条第一款第二项中措施影响的缔约另一方的投资者和涵盖投资，缔约双方应给予非歧视性待遇，无论其所有权性质。

第十九条 监管权

缔约双方重申在各自领土内为实现合理的政策目标进行监管的权利，例如保护公共卫生、社会服务、公共教育、安全、环境（包括应对气候变化）、公共道德或国家安全、消费者保护、隐私和数据保护或促进和保护文化多样性。

政府监管措施或任一缔约方的国内法变化可能违背投资者的期待（特别是他们对盈利的期待），或对他们产生负面影响，仅这一事实不构成对本协定第三条和第四条规定的义务的违反。

第二十条 信息披露

本协定不应被解释为要求缔约一方提供或允许外界获得保密信息，如果该保密信息的披露有可能妨碍执法或违背公共利益，

或有可能对特定公共或私人企业的正当商业利益造成损害。

第二十一条 审慎措施

一、尽管本协定有其他规定，缔约一方不应被阻止出于审慎原因而采取或维持与金融服务有关的措施。这些审慎原因包括保护投资者、存款人、投保人或金融服务提供者对其负有信托义务的人，或确保金融系统的完整与稳定。当该种措施不符合本协定的规定时，其不得被用作规避缔约方在本条约项下的承诺和义务的手段。

二、本协定的任何规定不适用于为执行货币及相关信贷政策或汇率政策而采取的普遍适用的非歧视性措施。

三、缔约一方的金融服务主管部门可以请求就与金融服务的审慎监管有关的任何事项与缔约另一方的对应部门进行磋商。缔约另一方的金融服务主管部门应在收到咨询请求后 30 天内回复此类请求。此后，双方应举行磋商。

四、（一）当申请人根据本协定第二节诉请提交仲裁，且被申请人援引本条第一款或第二款进行抗辩时，根据本协定第二节组建的投资者与东道国仲裁庭不得就本条第一款或第二款能否以及在何种程度上构成对诉请的有效抗辩进行裁定。此仲裁庭应向双方寻求关于此问题的书面报告。在收到缔约双方的此类报告或国家间仲裁庭的裁决（视情况而定）之前，投资者与东道国仲裁庭不得继续进行仲裁程序。

（二）根据依照本款第一项提出的书面报告请求，缔约双方金融服务主管部门应进行磋商。如果缔约双方金融服务主管部门就本条第一款或第二款能否以及在何种程度上构成对申请人诉请的有效抗辩达成共同决定，则应准备一份表明其共同决定的书面报告。此报告应提交至投资者与东道国仲裁庭，并对投资者与东道国仲裁庭具有约束力。

（三）如果缔约双方的金融服务主管部门在 120 日内不能就本款第（一）项能否和在何种程度上对申请人的诉请构成有效抗

辩这一问题达成共同决定，任一缔约方应在 30 日内将此问题提交给依据本协定第三节设立的国家与国家间仲裁庭解决。国家与国家间仲裁庭的裁定应转交至投资者与东道国仲裁庭，并对投资者与东道国仲裁庭具有约束力。国家与国家间仲裁庭的所有成员均应在金融服务法律或实践方面具有专业知识或经验，这种专业知识或经验可包括对金融机构的监管。

第二十二条 税收

一、除本条规定外，本节的任何规定均不对税收措施施加义务。

二、第七条应适用于所有税收措施，但是当申请人主张一项税收措施涉嫌征收时，只有在以下条件下方可依据第二节的规定提交仲裁申请：

（一）申请人已首先将税收措施是否涉及征收的问题书面提交缔约双方的税务主管部门；并且

(二) 在该问题提交之日后的 180 日内, 缔约双方的税务主管部门未能一致认为该税收措施不构成征收。

三、受制于第四款, 本协定第十条应适用于全部税收措施。

四、本协定不影响任一缔约方在其缔结的税收条约中的权利义务。如本协定与此类条约有分歧, 在分歧问题上应以后者为准。

第二节 投资者—东道国争端解决

第二十三条 磋商

一、在发生投资争端的情况下, 申请人拟将争端提交仲裁的, 应在提交仲裁前至少 180 天向被申请人提交磋商请求。

该请求应:

(一) 列明申请人的名称与地址; 若该诉请系代表申请人直接或间接所有或控制的被申请人一方的法人实体提出, 则需同时注明该企业的名称、地址及注册地;

(二) 列明申请人系本协定项下投资者的证明；

(三) 针对每项诉请，列出据称被违反的本协定条款及其他相关条款；

(四) 针对每项诉请，列出引发该主张的措施或事件；

(五) 针对每项诉请，提供法律和事实依据的简要陈述；且

(六) 说明所寻求的救济及估算的赔偿金额。

二、依据本节提出磋商请求后，申请人与被申请人应进行磋商²，以期达成双方均满意的解决方案。

第二十四条 提交仲裁申请

一、若争端一方认为依据本协定第二十三条无法解决投资争端，且自磋商请求提交之日起已届满 180 日，申请人可依据本节规定将符合下列条件的诉请提交仲裁：

² 除争端当事方另行商定外，磋商地点应设于被申请人一方首都。

(一) 被申请人违反本协定第三条、第四条、第五条、第六条、第七条、第八条、第十条或第十一条；以及

(二) 申请人因上述义务的违反而遭受损失或损害。

二、缔约一方的投资者不得在本节下提出或继续主张一项诉请，若基于被申请人和非缔约方之间的一项协定，存在一项已经提出或正在主张的诉请，该诉请涉及据称构成本协定第二十四条所列违反条约义务的相同措施，且产生于同一事项或情形，并且该诉请系由下列主体提出：

(一) 一个直接或间接拥有或控制缔约一方的投资者的非缔约方的企业；或者

(二) 缔约一方的投资者直接或间接拥有或控制的一个非缔约方的企业。

尽管存在本条第一款规定，若被申请人同意该诉请可以继续进行，则该诉请可继续进行。

三、若引发该诉请的事件发生之日起已届满 180 日，申请人可通过下列方式提交本条第一款项下的诉请：

（一）依据《解决投资争端国际中心公约》及解决投资争端国际中心仲裁程序规则进行，前提是被申请人与非争端缔约方均为《解决投资争端国际中心公约》缔约方；

（二）依据《解决投资争端国际中心附加便利规则》进行，前提是被申请人或非争端缔约方中有一方为《解决投资争端国际中心公约》缔约方；

（三）依据《联合国国际贸易法委员会仲裁规则》进行³；或者

（四）若申请人与被申请人达成协议，可选择其他任何仲裁机构或适用其他任何仲裁规则。

³ 除非争端双方另有约定，本节下涉及《联合国国际贸易法委员会仲裁规则》的仲裁案件，《联合国国际贸易法委员会投资者—东道国基于条约仲裁的透明度规则》不适用。

申请人也可根据投资所在的缔约一方的国内法，将争端提交该缔约方有管辖权的法院。

四、申请人的仲裁通知或仲裁请求（以下统称“仲裁通知”）满足下列情形之一时，本节项下的诉请应被视为已提交仲裁：

（一）根据《解决投资争端国际中心公约》第三十六条第一款规定，已由解决投资争端国际中心秘书长收悉；

（二）根据《解决投资争端国际中心附加便利规则》附录 C 第二条规定，已由解决投资争端国际中心秘书长收悉；

（三）根据《联合国国际贸易法委员会仲裁规则》第三条规定，连同该规则第二十条所述请求陈述已由被申请人收悉；或者

（四）根据本条第三款第（四）项所选仲裁机构或仲裁规则项下规定，已由被申请人收悉。

五、除适用的仲裁规则要求的其他信息外，仲裁通知还应包含本协定第二十三条中规定的各项要件的信息。

六、本条第三款所列出的且在诉请提交仲裁时有效的仲裁规则应适用于仲裁程序，经本协定修订部分除外。

第二十五条 缔约双方对仲裁的同意

一、缔约双方均同意依本协定规定接受本节项下仲裁请求的提交。

二、本条第一款所述的仲裁同意及本节项下仲裁请求的提交，应视为满足下列要求：

（一）《解决投资争端国际中心公约》第二章（中心的管辖权）及《解决投资争端国际中心附加便利规则》对争端当事方书面同意的要求；以及

（二）《纽约公约》第二条关于“书面协议”的要求。

第二十六条 缔约方仲裁同意的条件与限制

一、自申请人首次知悉或应当知悉本协议第二十四条第一款项下的违反条约义务行为及其已遭受损失或损害之日起超过三年的，不得依据本节规定提交仲裁请求。

二、除非同时满足下列条件，不得依据本节提交仲裁请求：

（一）申请人按本协议规定的程序书面同意仲裁；

（二）该诉请系基于申请人依本协议第二十三条提交的磋商请求中列明的措施产生；以及

（三）仲裁通知附有申请人的书面放弃声明，声明其放弃针对任何被指称构成本协议第二十四条所列的违反条约义务的措施，在缔约一方国内法项下的行政法庭或法院，或通过其他争端解决程序发起或继续任何法律程序的权利。

第二十七条 仲裁庭的组建

一、除争端当事方另有约定外，仲裁庭应由三名仲裁员组成，争端双方各指定一名仲裁员，第三名仲裁员由争端双方共同指定并担任首席仲裁员。

二、解决投资争端国际中心秘书长应作为本节项下仲裁的任命机构。

三、若自本节项下的仲裁请求提交之日起 90 日内未能完成仲裁庭组建，任命机构应当应争端一方的请求，在与争端双方协商后，自行任命尚未任命的仲裁员。

四、除争端当事方另有约定外，任命机构不得指定具有任一缔约方国籍者担任首席仲裁员。

五、任命机构依据相关仲裁规则指定首席仲裁员时，被指定人须为公认的国际公法领域专家，且在投资者—东道国争端解决方面具有资深经验。

第二十八条 仲裁的进行

一、争端双方可依据本协定第二十四条第三款所适用的仲裁规则商定仲裁地。若争端双方未能达成一致，仲裁庭应根据适用的仲裁规则确定仲裁地，前提是该仲裁地应在《纽约公约》缔约国的领土内。

二、非争端缔约方可就本协定解释问题向仲裁庭提交口头或书面陈述。

三、虽有本条第二款规定，除非争端当事方书面同意，仲裁庭没有权限接受或考虑非争端当事方之个人或实体提交的法庭之友陈述。

第二十九条 第三方资助

一、争端一方通过捐赠、资助或基于该程序结果换取报酬的方式，直接或间接从任何非争端方获得用于进行或抗辩该程序的资金（下称“第三方资助”），该争端方应提交书面通知，披露资

助方的名称及地址。如果提供资金的非争端方是法人，则披露通知应包括拥有和控制该法人的个人和实体的名称。

二、接受第三方资助的争端当事方应在提交仲裁通知时向另一争端当事方提交本条第一款所规定的披露通知，如仲裁通知提交后签订第三方资助协议的，应在签订后立即向另一争端当事方提交本条第一款所规定的披露通知。如果是解决投资争端国际中心仲裁程序，还需同时向解决投资争端国际中心秘书长提交。

三、第三方资助的披露通知应提交至所有拟指定或已指定的仲裁员。仲裁员应评估所披露信息是否可能导致争端当事方对其独立性或公正性存疑，或显示其存在偏见、利益冲突、不当行为或存在偏见的现象。

四、为进一步澄清，本条不影响第三方资助在缔约一方国内法下的法律地位及合法性。

第三十条 费用担保

一、仲裁庭可以应作为争端一方的缔约方申请，作出费用担保要求。

二、在判定是否要求申请人提供费用担保时，仲裁庭应综合考虑包括第三方资助情况在内的全部相关因素。

三、存在下列情形之一时，仲裁庭应当作出费用担保要求：

（一）有合理依据认为若最终费用裁决有利于被申请人，申请人将无力履行支付义务；

（二）有合理依据认为申请人已调整企业架构或剥离资产，试图规避仲裁程序的结果。

四、申请人未按仲裁庭命令支付费用担保的，仲裁庭应终止仲裁程序。

第三十一条 准据法

一、受制于本条第二款的规定，当一项仲裁请求依据本协定第二十四条（提交仲裁申请）第一款被提交时，仲裁庭应适用本协定及可适用的国际法规则对争议事项做出裁决⁴。

二、缔约双方就本协定条款解释作出的共同决定，对任何正在进行或其后的争端的仲裁庭具有约束力，且上述仲裁庭作出的裁决必须与该共同决定保持一致。

第三十二条 仲裁裁决

一、当仲裁庭作出不利于被申请人的裁决时，仲裁庭只能单独或一并裁定：

（一）金钱损害赔偿和任何适用的利息；以及

⁴ 为进一步澄清，当被申请人一方国内法作为与仲裁请求相关的事实问题时，这一条款不影响对其的任何考虑。

(二) 使财产恢复原状，但裁决应规定被申请人可以支付金钱损害赔偿和任何适用的利息代替使财产恢复原状。

仲裁庭还可依据本节规定及适用的仲裁规则裁定诉讼费用及律师费。

二、仲裁庭不得作出惩罚性赔偿裁决。

三、裁决应当及时公布⁵。

四、在符合下列条件前，争端一方不得申请执行终局裁决：

(一) 依据《解决投资争端国际中心公约》作出的终局裁决：

1. 裁决作出满 120 日且无争端当事方提出修改裁决或裁决无效申请；或者

2. 裁决修改或无效程序已全部完成；

⁵ 为进一步澄清，本节的任何规定不要求被申请人披露、提供或允许访问其根据第十八条或第二十条可保留的信息。

(二) 依据《解决投资争端国际中心附加便利规则》《联合国国际贸易法委员会仲裁规则》或依本协定第二十四条第三款第

(四) 项选定的其他规则作出的终局裁决：

1. 裁决作出满 90 日且无争端当事方启动修改、撤销或取消程序；或者
2. 法庭已驳回或准许修改、撤销或取消申请且无后续上诉程序。

五、仲裁庭所作的裁决不对特定案件争端当事方以外产生约束力。

六、本节的任何规定不得被解释为影响任一缔约方关于包括中央银行财产在内的国家财产豁免问题上的立场。

第三十三条 专家报告

在不影响适用的仲裁规则授权任命其他类型专家的情况下，仲裁庭可应争端一方的请求，或在争端双方不反对的情形下自行

决定，指定一名或多名专家就程序中所涉环境、健康、安全或其他科学领域的事实问题向仲裁庭提交书面报告，但须遵守争端双方可能约定的条款和条件。

第三节 国家间争端解决

第三十四条 磋商

一、若缔约一方（申请缔约方）认为与缔约另一方（被申请缔约方）发生了争端，可向被申请缔约方就任何导致违反本协定条款的可归责于其的作为或不作为，发送书面磋商请求。

二、磋商请求应载明请求事由，包括具体指明引发争议的作为或不作为，并阐明申请所依据的法律基础。

三、如果磋商请求依本节提交，除非双方另行约定，被申请缔约方应本着善意原则，在收到请求之日起不晚于 30 日内进入磋商程序，以期达成共同认可的解决方案。若被申请缔约方未在收

到磋商请求后 30 日内或双方另行约定的期限内进入磋商，提出磋商请求的申请缔约方可直接依据本节规定将争议提交仲裁。

第三十五条 提交仲裁申请

一、若依据本协定第三十四条（磋商）进行的磋商在收到磋商请求之日起 180 日内未能解决争端，申请缔约方可就第三十四条第二款所述事项，依照《联合国国际贸易法委员会仲裁规则》提交仲裁。

二、本条第一款所规定的且在依据本条将有关事项提交仲裁时有效的仲裁规则应适用于仲裁程序，经缔约双方或本协定修订部分除外。

三、申请缔约方应于仲裁通知中列出其指定的仲裁员姓名。

第三十六条 仲裁庭的组建

一、仲裁庭应由三名仲裁员组成，每一争端缔约方各指定一名非本国国民的仲裁员，第三名仲裁员由争端缔约双方协商共同指定并担任首席仲裁员。

二、若在本节项下争议提交仲裁之日起 30 日内，被申请方未能指定仲裁员，或争端缔约双方未能共同指定首席仲裁员，该仲裁员或首席仲裁员应由国际法院院长自行指定。

三、若国际法院院长具有任一缔约方国籍或为其永久居民，或因故无法履职，则应邀请国际法院副院长作出前款所述指定。若国际法院副院长亦具有任一缔约方国籍或为其永久居民，或因故无法履职，则应依次顺延邀请国际法院资历次席、且非任一缔约方国民或永久居民的法官完成必要指定。

第三十七条 仲裁的进行

一、未经争端缔约双方书面同意，仲裁庭没有权限接受或考虑争端缔约方以外的个人或实体提交的法庭之友陈述。

二、除非争端双方另有约定，仲裁地应由仲裁庭确定。

第三十八条 裁决

一、仲裁庭可作出包含下列内容的裁决：

（一）作出被申请缔约方存在违反本协议义务行为的认定，并在争端双方共同请求时提出解决该争端的建议；或

（二）对于依第二十一条第四款提交仲裁的事项，认定该条第一款或第二款是否以及在何种范围内构成有效抗辩。

二、依本节规定组建的仲裁庭所作的裁决，仅对具体案件的争端缔约双方具有法律约束力。

三、争端缔约双方应及时并以善意原则遵守并履行依本节规定组建的仲裁庭所作的裁决，但依据本协定第三十八条第一款第（二）项作出的裁决除外。

四、仲裁员报酬及其他程序费用由争端缔约双方均摊。但仲裁庭可根据本协定及适用的仲裁规则，自行裁量裁决其中一方承担更高比例的费用。

第三十九条 生效、期限、过渡安排与终止

一、缔约双方应当通过外交渠道相互书面通知已完成使本协定生效所必需的国内法律程序。本协定自后一份书面通知收到之日起 30 日后生效。

二、本协定有效期为 10 年，到期后将自动延长 10 年，直至任一缔约方通过外交渠道以书面形式通知另一缔约方终止本协议。本协定自一方收到另一方的书面通知之日起 180 日后终止。

三、自本协定生效之日起，1992 年 8 月 10 日签署的《哈萨克斯坦共和国政府与中华人民共和国政府关于促进和相互保护投资协定》（以下称《1992 年协定》）应终止。为进一步澄清，《1992 年协定》第十二条第四款应终止。

四、尽管有本条第三款规定，但对于《1992 年协定》仍生效时已发生的行为、事实或存续的情形，可在本协定生效之日起 3 年内，依据《1992 年协定》相关条款提出诉请。

五、缔约方可以单独议定书形式对本协定进行修订或补充，经双方协商一致后经本条第一款所规定的程序后生效，并构成本协定不可分割的组成部分。

六、对于本协定终止前已作出的涵盖投资，本协定的其余全部条款自终止日起 10 年内仍然有效。

七、本协定附件构成本协定不可分割的组成部分。

下列签署人经各自政府授权，签署本协定，以昭信守。

本协议定于二〇____年____月____日在____签订，一式两份，每份均以哈萨克文、俄文、中文及英文写成，四种文本同等作准。若对本协议条款解释存在歧义，以英文本为准。

哈萨克斯坦共和国政府

中华人民共和国政府

代表

代表

附件 征收

缔约方确认对以下事项的共同理解：

一、本协定第七条第一款旨在反映关于征收的国家义务的习惯国际法。

二、缔约一方采取的单次或系列行为，只有当对有形或无形财产权利或投资项下的财产利益构成干预时，方可被视为征收。

三、本协定第七条第一款规制两种情形。第一种情形是直接征收，即通过产权正式转移或直接没收形式对投资实施国有化或其他形式的直接征收。

四、本协定第七条第一款规制的第二种情形是间接征收，即缔约一方采取的单次或系列行为虽未实施产权正式转移或直接没收，但产生了与直接征收同等的效果。

(一) 判定特定事实背景下缔约一方的单次或系列行为是否构成间接征收，须基于事实进行个案审查，并考量包括但不限于以下要素：

1. 政府行为的经济影响，但仅凭该单次或系列行为对投资经济价值产生负面影响的事实，不足以单独认定间接征收成立；
2. 政府行为在何种程度上对明确、合理的投资预期造成干预；
- 以及
3. 政府行为的性质、目的及存续期限。

(二) 除极少数情况外，缔约一方为保护例如公共道德、公共秩序、公共健康、安全 and 环境等合法公共福利目标而设计和实施的非歧视性监管行为，不构成间接征收。